

Privatna sredstva za gradnjo stanovanj

Z reformo finansiranja stanovanjske izgradnje so občinski stanovanjski skladi močno okrnjeni. Zato smo povprašali na Občinskem ljudskem odboru v Trzinu, kako je v Trzinu s privatnimi sredstvi za gradnjo stanovanj. Takole so nam odgovorili:

»Privatnih sredstev za gradnjo stanovanj se ni nič zbranih, pač pa imajo privatniki svoja sredstva za gradnjo stanovanj — doma ali na hranilnih knjižicah. Oni se namreč za gradnjo zelo zanimajo, vendar iz našega stanovanjskega sklada, ki ima letos skupno 155.565 milijona dinarjev razpoložljivih sredstev, od tega že lani angažiranih okoli 93 milijonov, ne bodo dobili ničesar, ker za privatne gradnje ni planiranih nobenih sredstev, razen še neizkoriščenih kreditov iz lanskega leta.«

PRED MEDOKRAJNIM SREČANJEM VASKE MLADINE V NAKLEM

Za zblíževanje in spoznavanje

Zbližanje in spoznavanje vaše mladine Slovenije, prikaz in popularizacija njihovega dela — to je glavni namen medokrajnega srečanja vaše mladine kranjskega, ljubljanskega in celjskega okraja, ki bo v nedeljo, 15. maja v Naklem. Celotni dopoldanski spored bo prenašala RTV Ljubljana. Srečanje sodi v okvir prireditev ob Dnevu mladosti. Sodelovalo bo okoli 300 mladincev in mladink.

Prireditve se bo pričela dopoldne ob pol enajstih. Po kratkih nagovorih predsednika OK LMS Kranj Zdravka Krivina, predsednika AMZ Naklo Ivana Štularja in predsednika CK LMS Staneta Kranjca se bo pričela predstava kmetijske mehanizacije, ki bo prikazala današnja in predvojna kmetijsko mehanizacijo, za njo pa bohinjska kmečka orkestracija. Nato se bo pričel prvi del srečanja vaše mladine vseh treh okrajev — kulturni spored.

Mladina celjskega okraja ima pripravljen pionirski tamburaški zbor, dekliški kvintet iz Libov, harmonikarje iz Velenja, koroške plese v izvedbi folklorne skupine iz Polzele, prikaz jugoslovanskih narodnih noš in proste vaje 6 deklet iz Mozirja. Ljubljanska mladina bo na kulturnem sporedu sodelovala s tamburaškim in harmonikarskim zborom, s simfoničnim orkestrom, s folklorno skupino, ki bo izvajala gorenjske in belokranjske narodne plese, s pevskim zborom iz Ježice, s triom orglic iz Domžal in z mladinsko pihalno godbo kamniške občine.

Drugi del srečanja bodo športna tekmovanja v šahu na 5 mizah, v namiznem tenisu na 3 mizah in v streljanju (iz vsakega okraja po 10 tekmovalcev). Popoldne pa bo na sporedu nogometna tekma in nato zabava s plesom.

Na tiskovni konferenci, ki jo je v petek priredil Okrajni komitej LMS Kranj, je predsednik Zdravko Krvina tudi pojasnil, zakaj je to prvo medokrajno srečanje vaše mladine prav v Naklem. Naklo ima namreč v zadrúžništvu že močno tradicijo: tu je bil leta 1955 ustanovljen tudi že aktiv mladih zadrúžnikov, ki vseskozi aktivno dela, predvsem pa so znani in že tradicionalni nakljski živinski sejmi.

S plenuma Občinskega komiteja LMS Jesenice

Dan mladosti na Jesenicah

Preteklo sredo, 11. maja, je bil v prostorih Zbornice občinskega odbora SZDL redni plenum občinskega komiteja LM Slovenije Jesenice. Na plenumu so med drugim obravnavali priprave na IX. mladinski festival in govorili o delu občinskega komiteja LMS in osnovnih organizacij v jeseniški občini.

Letos bodo v času festivala športna tekmovanja v vseh krajih jeseniške občine. Tako bo kegljanje v Kranjski gori, v Mojstrani bodo organizirali mladinski gasilski teden, v Zirovnici bo odbojkaški turnir, na Javerniku tekmovanje v streljanju, medtem ko bodo medelarij tekmovali na Blejski dobri. Na Dan mladosti, dne 25. maja, bo na Jesenicah tudi atletski četverboj med jeseniškimi šolami.

Dne 24. maja zvečer bodo po okoliških hribih zagoreli kresovi. Posebnost letošnjega tekmovanja v okviru festivala je v tem, da bodo mladinski aktivni izvedli najprej predtekmovanja na svojih terenih in bodo na festival poslali res najboljša tekmovalca. Festival bodo otvorili v ponedeljek, 21. maja, ko bo s Triglava prispela plamenica.

Takoj naslednji dan, 22. maja, bo kmečka, šolska in delavska mladina odšla na izlet po partizanskih poteh v Pri-

stavo. Ob tej priložnosti položile vence na grobove padlih partizanov. Za zaključek festivala bo na Jesenicah še štetfetni tek, na katerem bodo sodelovali vsi mladinski aktivni.

Nadalje so na plenumu ugovorili, da je bilo doslej v delu občinskega komiteja LMS, kot tudi vodstev osnovnih organizacij LMS več organizacijskih pomanjkljivosti. V zvezi s tem so sklenili, da morajo mladinski aktivni že v juniju sklicati sestanek skupno z vodstvi osnovnih organizacij ZKS. Razen tega bo v prihodnje potrebna še večja povezava med osnovnimi organizacijami in občinskim komitejem LMS, kakor tudi s terenskimi političnimi in drugimi družbenimi organizacijami. V kratkem bodo ustanovili tudi mladinsko organizacijo na osemletki »24 talcev« na Jesenicah. V prvi polovici junija bodo vsi aktivni pripravili tudi polletne mladinske konference. —mž

Prostovoljci v Lomu

V Lomu nad Trzinom so domačini sklenili pomagati Gozdnemu gospodarstvu pri gradnji ceste do naselja Potarje. Svojo obljubo vestno izpolnjujejo. Iz 67 hiš oziroma domačij, kolikor jih je tam, je bilo 3. maja, ko je bil prvi dan te akcije, na delu kar 154 domačinov. Mnogižno udeležbo pri teh delih napovedujejo tudi za prihodnjo nedeljo, dne 15. maja. Naselje Potarje doslej ni imelo ceste. Zato so jim priskočili v pomoč vsi prebivalci doline Lom. — Skupno bodo morali na novo urediti približno 1700 metrov te ceste. —le

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO LETO XIII., ŠT. 57 — CENA 10 DIN SOBOTA, 14. maja 1960

Neodložljiv posel

Novi predpisi o finansiranju stanovanjske izgradnje predvidevajo večjo udeležbo posameznikov, skupin in podjetij pri zbiranju sredstev, kar naj bi nadomestilo zmanjšanje splošnih (republiških, okrajnih, občinskih) sredstev za gradnjo stanovanj. Pomembno mesto v nadaljnji stanovanjski izgradnji zavzema zadrúžna gradnja, predplačilo stanovanjske pravice itd.

Vse to pa je doslej v praksi še zelo nezareženo in zato obstaja resna nevarnost, da se bo v prihodnje obseg gradnje stanovanj zmanjšal. Vzrok za tako stanje je treba iskati predvsem v dejstvu, da pristojnim organom še sedaj ni jasno kako naj zbirajo privatna sredstva za gradnjo stanovanj in kakšne naj bodo oblike te gradnje. Ni dvoma, da zbiranje privatnih sredstev izključno s pospeševanjem gradnje individualnih hiš, ali dosežanje oblike zadrúžne gradnje, z urbanističnega stališča ni sprejemljiva rešitev. Naša industrijska naselja bi se po tej logiki razrasla v dolge vasi, kar bi izredno dražilo komunalne usluge itd. Zato je treba najti drugo obliko zadrúžne gradnje, ne graditi vrstne hiše, marveč tudi tu uveljaviti blokovsko gradnjo.

Doslej se v našem okraju v tem pogledu ni mnogo storilo. Povsem jasno je, da je najlažje zagotoviti določen obseg stanovanjske gradnje z dogovarjanjem o zviševanju udeležbe posameznih podjetij. Tudi da kaj s tem dosežemo? Predvsem to, da morajo podjetja prekomerno trošiti razpoložljiva sredstva za gradnjo stanovanj, čeprav bi jih morala — ali pa bi jih lahko — porabili za druge potrebe, bodisi investicije v podjetju bodisi za dvig družbenega standarda v podjetju ali komuni. Na drugi strani pa posamezniki ves denar, ki ga zberejo na račun razlike med povzeto plačo in povzeto stanovanjsko najemnino, uporabijo za druge namene. Ta sredstva pritekajo na tržišče in so močan vzrok za nestabilnost cen. Še vedno prevladuje zatrdljivi vtis, da je stanovanje pač nekdo dolžan iloveku zagotoviti in da njemu zato ni treba zbirati sredstev.

Ceprav je zbiranje sredstev posameznikov za stanovanjsko gradnjo precej težaven posel, se ga bodo ustrezni občinski organi najino morali lotiti bolj sistematično kot doslej.

Naše najmlajše smo lahko pred dnevi videli na Titovem trgu v Kranju, kako so preizkušali svoje moči (prireditve je bila v okviru praznovanja Dneva mladosti)

Pred Dnevom mladosti

Praznik mladih ljudi

Medtem ko so v večina krajih začeli s prireditvami v počastitev Dneva mladosti že v aprilu, so v teh dneh prireditve vse bolj pogostejše in se bližamo osrednjim tekmovanjem. Povsod mladina tekmuje v raznih športnih panogah, ima kulturne prireditve in se z vso vneto pripravlja na zaključne nastope. Občinski komiteji LM Slovenije so izdelali obširne sporede prireditev v počastitev Dneva mladosti, ki pa ne zajemajo le sodelovanja mladih, temveč tudi starejših državljanov. To je povsem razumljivo, saj Dan mladosti sovpada z rojstnim dnevom našega Tita, ko mu hočemo vsi kar najiskrenejše čestitati.

Ce gremo mimo raznih športnih tekmovanj, kulturnih prireditev, osrednjih občinskih slavnostnih akademij in kresovanj, ki bodo na večer pred praznikom, so v vseh občinah tokrat pripravili posebno prireditve, s katero bodo Dan

mladosti praznovali še lepše kot prejšnja leta.

V Trzinu pripravljajo na sam praznik veliko parado, s katero bo mladina prikazala vsestransko dejavnost — od športa do kulture. Veliko parado pripravlja tudi mladina kranjske občine. Parada bo 22. maja ob 9. uri. Razen tega bo v Kranju na Dan mladosti velika okrajna revija šolskih mladinskih pevskih zborov, na kateri bo sodelovalo nad 1000 mladih pevcev.

Radovljiška mladina bo v počastitev Dneva mladosti začela z lokalnimi mladinskimi delovnimi akcijami. Mladinci že grade in bodo še gradili športne objekte. Predvsem živahna dejavnost je v Radovljici, Kamni gorici in na Brezjah.

Mladina iz Zeleznikov bo imela že danes veliko prireditve v Dražgošah. Nad 1000 študentov strojne in elektro fakultete iz Ljubljane se bo srečalo tam z domačimi mladinci, narodni heroj Tonček Dežman in številni borci iz Zeleznikov pa jim bodo pripovedovali o bojih, ki so bili med narodno-osvobodilno borbo v Dražgošah.

Tako kot v Kranju in Trzinu, tudi mladina iz Zirov pripravlja parado, v kateri bodo sodelovale vse družbene organizacije. V Sindikalnem domu pa bodo taborniki otvorili svojo razstavo. Parado pripravljajo nadalje tudi v Bohinju. Organizacijo te prireditve so prevzeli taborniki in avto-moto društvo. Pričakovati pa je, da bo največja prireditve v počastitev

bodo skoraj po vseh šolah pisali dijaki nalogo z naslovom »Kako si zamišljam Dan mladosti« (najboljše bodo nagrajene), da bo imela mladina številne izlete v razne zgodovinske kraje iz NOB, da SZDL in občinski mladinski komiteji prirejajo za najboljše pionirje in mladince slavnostne sprejeme in da bo 18. maj za vso mladino kranjskega okraja še posebno svečan, saj bo takrat po cestah Gorenjske tekla Titova štafeta, vidimo, da je mladina za letošnje praznovanje Dneva mladosti pripravila res bogat in pester spored. —bf

In če k vsemu dodamo še, da

PRED REORGANIZACIJO Kmetijske poslovne zveze Kranj

Različni forumi že dlje razpravljajo o potrebni reorganizaciji Kmetijske poslovne zveze Kranj in trgovskih podjetij »Sadje« in »Zelenjava«. S tem bi predvsem močno utrdili prekrbo gorenjskih središč s sadjem in zelenjavo ter z ostalimi kmetijskimi pridelki.

Pred nedavnim so o tem razpravljali na posebnem posvetovanju tudi predsedniki občinskih ljudskih odborov in sekretarji občinskih komitejev ZKS kranjskega okraja. Tu sta se za reorganizacijo zgoraj omenjenih treh podjetij izkristalizirala dva predloga: kaže pa, da je boljši in primernejši drugi predlog, ki bo verjetno obveljal.

Po prvem predlogu naj bi se Kmetijska poslovna zveza Kranj s celotno svojo dejavnostjo združila s podjetjema »Sadje« in »Zelenjava«.

Drugi predlog, ki so ga na tem posvetovanju osvojili, pa predvideva, naj se Kmetijska poslovna zveza s svojo kmetijsko-pospeševalno službo priključi Živinorejsko-veterinarskemu zavodu Kranj, kjer bo značaj kmetijsko-pospeševalne službe nedvomno še bolj prišel do veljave, drugi del njene dejavnosti (odkup in prodaja kmetijskih pridelkov) pa naj se priključi trgovskima podjetjema »Sadje« in »Zelenjava«. S to spojitvijo bi nastalo močno trgovsko podjetje za promet s kmetijskimi pridelki, ki bi se tako strokovno kot materialno okrepilo, zlasti v

računovodski službi. Promet z živino, ki ga je doslej opravljala KPZ Kranj, bodo po tem predlogu prevzela mesarska podjetja, izvoz pa republikanska izvozna podjetja, ki so že doslej opravljala ta posel. Ta predlog tudi predvideva prenos preskrbe z reprodukcijskim materialom (predvsem s semenskim krompirjem) na področna kmetijska posestva, ki so tak posel že sposobna prevzeti. Posestva bodo prav tako prevzela tudi skladišče semenskega krompirja.

O vsem tem bo razpravljal in sklepal še izredni občni zbor Kmetijske poslovne zveze Kranj. —k

Britof ob 15-letnici osvoboditve

V nedeljo, 15. maja, bo v Britofu pri Kranju velika proslava v počastitev 15-letnice osvoboditve. Proslavo pripravlja krajevna organizacija Zveze borcev NOV. Ob tej priložnosti bodo razvili tudi prapor te organizacije, ki mu bo kumoval kolektiv žage Britof. Ob isti svečanosti bodo odkrili spominsko ploščo na rojstni hiši Franca Kerna v Orehovljah, ki

Bled, 13. maja — Sinoči je bila v kinodvorani na Bledu posebna akademija v počastitev Tedna Rdečega križa. Po uvodnem govoru, ki ga je imel pred-

sednik Občinskega odbora RK dr. Janko Benedik, je sledil dobro pripravljen in prisrčen program. Sodelovali so večinoma pionirji in šolska mladina s raznimi recitacijami in solospeli. Mladinski pevski zbor pa je zapel nekaj zbranih in dobro naštudiranih pesmi.

Predsednik Okrajnega odbora RK tovariš Janez Ogorelec je ob tej priložnosti svečano podelil tri odlikovanja za dolgoletno nesebično in požrtvovalno delo v organizaciji. Najvišje odlikovanje je prejel dr. Janko Benedik, ki je že v času NOV vestno pomagal ob ustanavljanju in vzdrževanju potrebne zdravstvene pomoči ranjenim borcem. Srebrne zna-

Ob tednu Rdečega križa

Zlata značka na Bledu

ške pa sta prejeli: Spela Janežič in Marija Benedik.

PO SOLAH

Večje ali manjše proslave v počastitev tedna RK so te dni tudi po solah. V Kranju je bila posebna proslava na gimnaziji in na šoli Simona Jenka in drugod. Posebno lepa je bila prireditve na šoli Simona Jenka, ki jo je pripravila tovarišica Anica Kalanova. Pionirji, člani Podmladka RK, so nastopili z raznimi recitacijami in celo s klavirskimi točkami. Najbolj pa so udeležence navdušili skeči z dobrimi, originalnimi domisljicami, ki so poudarjali samopomoč, človekoljubje in zdravje človeka. —le

Jezerska mladina: še naprej!

V Korotanu na Jezerskem je bila v soboto, 7. maja zvečer, redna polletna konferenca osnovne organizacije LMS Jezerska, ki sta se je razen članstva in nekaterih predstavnikov tamkajšnjih političnih organizacij udeležila tudi predsednik občinskega komiteja LMS Kranj Franc Rogelj in predsednik komisije za vas Aleksander Leben. Predsednik tamkajšnje mladinske organizacije Milan Kocjančič je v poročilu med drugim poudaril, da je delo mladine v tem delu Gorenjske precej oteženo, zaradi oddaljenosti Jezerskega od drugih krajev. Vendar je aktiv zabeležil lep napredek v kulturni dejavnosti, saj imajo svojo folklorno skupino. Prostovoljno delajo pri gradnji športnega igri-

šča, obiskujejo razna predavanja itd. Tudi za prihodnje so sprejeli obširen program dela. — Tako so sklenili, da bodo še naprej vsestransko pomagali pri gradnji športnega igrišča, ki ga nameravajo otvoriti ob koncu junija, na krajevni praznik, sodelovali in pomagali bodo pri proslavah krajevnega praznika, na tradicionalni jezerjanski prireditvi »Ovčji bal«, organizirali bodo plesne vaje itd.

Za Dan mladosti telovadna akademija

TVD Partizan na Visokem se že nekaj časa pripravlja na letošnje praznovanje Dneva mladosti. V počastitev tega dne bo Društvo organiziralo v prosvetnem domu na Visokem telovadno akademijo. Na njej bodo nastopili mladinci, mladinke, pionirji in pionirke. Razen tega pa bo mladina z Visokega sodelovala tudi na Titovi štafeti, ki bo vodila skozi vasi od Jezerskega do Kranja.

beležka

PEŠ ČEZ MOST

Potniki smo zelo veseli, da je stalno več avtobusov, s katerimi se dokaj udobno potuje. Le po sem potoval ondan tudi z avtobusom po Selški dolini. Toda pred nekimi meseci čez Soro pred Dolenjo vasjo pa smo morali vsi potniki izstopiti. Pravzaprav so kar sami izstopili. Videti je bilo, da je bila večina potnikov že seznanjena in tudi spriznana s stvarjo. Le jaz sem iznenaden, skoraj prestrašen spraševal, kaj se je zgodilo. Pojasnili so. Most je skrajno slab. Varnost potnikov tam ni zagotovljena. Pred mostom je opozorilo, ki dovoljuje samo do 3 tone obremenitve. Zato je čez most vozil sam voznik. Potniki pa smo šli peš in onstran znova zasedli svoja mesta v avtobusu.

Taki dogodki na potovanju niso novi. Toda tamkaj je stvar bolj zaskrbljujoča. Kot pravijo ljudje, ni še nič gotovega, kdaj bo ta most prišel na vrsto za obnovo. Menda nimajo denarja ne cestna uprava, ne občina Zelezarni, niti zainteresirana podjetja. Ljudje menijo, da dotranjevanje mostu ni nastopilo nepredvideno oziroma nenadoma, zato bi merodajni organi pač morali že pred leti predvideti preureditev tega mostu. Se pravi, da je tako stanje s tem mostom samo znak nenačrtosti, nesistematičnosti. Zlasti še ker gre tu za cesto z močnim prometom. — Razen rednega potniškega prometa z avtobusi, turizma itd., odot tudi veliko prevažajo les iz zgornje doline, surovine in izdelke podjetja NIKO, LIP Česnjica itd.

-l. e.

S sodišča

VSE MU JE PRISLO PRAV

Od leta 1948 dalje je bil Jože Ničman zaposlen kot strojnik v hidrocentrali Zelezarne Jesenice v Radovni. Njegov ostanovalec so se že dalj časa čudili, kako jo, da so električni stevci za njegovo stanovanje kljub številnim električnim napravam, ki jih je uporabljal v gospodinjstvu, izkazovali tako nizko mesečno porabo električnega toka. Znano je bilo, da uporablja v gospodinjstvu za kuhanje hrane ter ogrevanje prostorov in kurnika kar tri električne kuhalnike in eno električno peč. Zaradi tega so 29. januarja letos izvedli v njegovem stanovanju hišno preiskavo. Pri pregledu stanovanja so našli organi LM v kuhinji kar dva vroča kuhalnika. Svojo iznajdljivost je skušal tudi tokrat koristno porabiti. Med preiskavo je na skrivaj odklopil električno peč in ne kuhalnik ter skril peč na podstrešje, kuhalnik pa v spalnico pod posteljo, okna spalnice pa na stečaj odprl, da bi ne bila preveč vroča. Na vprašanje, kje ima električno peč, je pokazal milničnikom še vso a pajčevino prepredeno električno peč, ki jo je prinesel iz podstrešja. Pri nadaljnjem iskanju so preiskovalci našli tudi vse skrite električne kuhalnike in peč, ki pa se na njegovo razočaranje še ni ohladila. Tok je jemal na ta način, da je nalašč pokvaril merilne naprave, da niso bile sposobne registrirati porabe električnega toka.

Med službo mu je prišlo v roke še več drugih predmetov, last Zelezarne, ki so bili spravljani v prostorih centrale. Ker se ni nadejal, da bo kdo te predmete zaradi slabe evidence pogrešal,

še manj pa, da bi se našel kdo, ki bi njega osumil tatvine, jih je začel postopoma jemati in nositi v svoje stanovanje. Na glavni obravnavi so ugotovili, da si je prilastil med letom 1959 najmanj 4000 kw/h električnega toka in števec, vreden po normalni tarifi 13.100 din, po dodatni tarifi, ki se lahko v takih primerih zaračuna pa 57.970 din. Razen tega si je od elektrarni spraviljenih predmetov prilastil večjo količino lakov in oljnatih barv, raznovrstne bakrene žice in kabla, 29 kg raznovrstnih žebeljev, kar 33 kosov žarnic in 72 kosov električnih varovalk v skupni vrednosti 50.825 din.

Tatvino je sprva trdovratno tajil, češ da ima vse predmete še izza okupacije, šele pozneje ko je videl, da mu laž nič ne pomaga je dejanje priznal. Ker je bil to njegov prvi spodrsjaj v življenju, ga je sodišče v Radovljici obsodilo na razmeroma milo kazen petih mesecev zapora pogojno za dobo štirih let, z nadaljnjim pogojem, da bo v roku treh mesecev po pravnomočnosti sodbe povrnil železarni vso povzročeno škodo in plačilo stroškov kazenskega postopka in povprečnice 5000 din. Seveda bi lahko organi upravljanja, tatvine pravočasno preprečili, če bi imeli vsaj minimalno evidenco nad predmeti, spravljenimi v elektrarno.

TUDI ZVIJACA NI POMAGALA

Za J. F. z Brezj je bi mogli reči, da živi v težkih razmerah, zaradi katerih ne bi mogel plačevati družinskih obveznosti. Na Brezjah ima veliko kmetijo, mlin

Več mladih v organe upravljanja

Obiskali smo predsednika Občinskega komiteja LMS v Skofji Loki in mu v zvezi z delom komiteja postavili nekaj vprašanj:

—Koliko osnovnih organizacij je na območju škofjeloške občine in koliko je organizirane mladine?—

—V naši občini je 18 mladinskih organizacij, od tega je 11 mladinskih aktivov v podjetjih, 4 po šolah in 3 na vasi. V vseh teh organizacijah je vključenih 1050 mladih ljudi. Letos pa smo sprejeli že 150 novih mladincev in mladink.—

—Kakšno pa je delo teh organizacij in s čim se trenutno ukvarjajo?—

—Letos je mladinsko delo v osnovnih organizacijah ponovno zaživelo. Osnovne organizacije po podjetjih iz dneva v dan dobivajo pravo

IZIDOR ŠTUCIN
predsednik ODK LMS Loka

vlogo v gospodarskem in političnem življenju v podjetju. Tako se mladi člani kolektiva v podjetju zanimajo za sodelovanje v organih upravljanja. Na žalost pa ponekod starejši člani delovnega kolektiva nimajo zaupanja v mlade ljudi; da je tako nam dokazuje naslednji primer: od 500 mladih, ki so v škofjeloških podjetjih zaposleni je le 15 takšnih, ki so člani delavskih svetov. Ker letos praznujemo 10-letnico delavskega samoupravljanja in ker smo ravno v času, ko volimo nove delavske svete, je naš komite imel poseben plenem v zvezi z vključevanjem mladih v nove izvoljene samoupravne organe. Delo osnovnih organizacij je še posebej zaživelo z uvajanjem nekaterih novih oblik. Poseben napredek je čutili na škofjelo-

ški gimnaziji, ker je tamkajšnja organizacija znala preko raznih klubov vključiti vso mladino v izvenšolsko kulturo, politično in športno dejavnost.

—Zanima nas, katere naloge in probleme rešujejo prav sedaj mladinski aktiv?—

—Trenutna dejavnost aktivov je v glavnem usmerjena na priprave za Dan mladosti. Program smo že začeli v občini izvajati v obliki športnih tekmovanj med aktivni.—

—In ob koncu, kakšno je vaše sodelovanje s Socialistično zvezo, občinskim komitejem Zveze komunistov in ostalimi družbenimi organizacijami?—

—Lahko rečem, da je sodelovanje med mladino in Socialistično zvezo ter občinskim komitejem Zveze komunistov dokaj dobro in uspešno. Več pa bi moralo v prihodnje sodelovati mladih ljudi v družbenih organih občine.—
V. R.

Zvedeli smo...

● Na bencinski črpalki Petrol v Skofji Loki prodajo dnevno 4.000 litrov raznega goriva za vse vrste motorjev. Mesečno imajo 8 do 9 milijonov dinarjev prometa.

● Od 142 stanovanj in 60 garsonier, kolikor jih je bilo predvidenih na Jesenicah, bo izgotovljenih v letu 1968 le 48 stanovanj in 60 garsonier.

● Prvi delavci iz tovarne očevlje Planika iz Kranja bodo odšli v Počitniški dom v Portorož že čez 14 dni. Pripravljalna dela v domu gredo namreč že h koncu.

● Za volitve v delavski svet, ki bodo 20. maja bodo imeli v Zelezarni Jesenice pripravljenih 29 volišč.

● V lanski statistiki jeseniške Zelezarne je bilo ugotovljeno, da se je največ nesreč pri delu zgodilo v prvi delavni uri in sicer 14,3%.

Proslava RK

Kropa, 13. maja. — Moški pevski zbor in pionirji člani Podmladka RK v Zireh so se marljivo pripravili na proslavo RK, ki bo nocoj. Proslava je organizirana v okviru prireditve Tedna RK.

V letošnji dejavnosti bo tamkajšnja organizacija RK pripravila številna zdravstvena predavanja po okoliških vaseh. Predavanja bodo o splošni in osebni higieni in o posameznih značilnih boleznih.

Mladina na Beli je delovna

V nedeljo, 18. maja popoldne, je bila na Beli pri Preddvoru polletna mladinska konferenca, ki so se je udeležili tudi predsednik obč. komiteja LMS Kranj Franc Rogelj in nekateri člani komiteja. Po konkretnem poročilu o delu aktiva, ki šteje 34 mladincev in mladink in ki ga je podala predsednica aktiva Zo-

rica Karačič, je sledila živahna razprava. Iz poročila in razprave je bilo razvidno, da je mladinska organizacija na Beli med 13 osnovnimi organizacijami na vasi, kolikor jih je v kranjski občini, med najbolj delavnimi. Mladina se zelo zavzema za politično in ideološko izpopolnitev, saj se je politične šole za mlade

aktiviste udeležilo kar 6 mladincev, 2 pa sta odšla na mladinsko delovno akcijo Paraciniš. Program dela za prihodnje vsebuje okrasitev vseh spomenikov iz NOB na tem terenu, za Dan borca bodo izvedli proslavo, med svoje vrste nameravajo pritegniti še več članstva itd.

ČEBELARJENJA SE UČILO

Na osnovni šoli v Lešah v vasiški občini imajo pionirsko drugo, katere člani so se vključili v enoletno tekmovanje združnikov in dosegli že lep napredek. Vsi trije krožki, ki delujejo v okviru zdruge so pospešili celotno dejavnost na tej šoli. Člani čebelarjskega krožka so nabavili AZ pajž s čebelami, spoznali pa so se tudi z orodjem in opremo, ki jo morajo poznati čebelarji pri svojem delu. Pred dnevi so imeli poučno predavanje »Čebele v zgodnji pomladi«.

Naj omenimo še to, da je članstvo zdruge preko letošnje zime naredilo 35 ptičjih krmilk, v katere so vso zimo pridno nosili ptičjo krmno. Delaven je tudi sadjarski odsek, ki se prav sedaj ukvarja z deli na vrtu in v sadovnjaku.

Marljive priprave

Ze več kot mesec dni se vsak večer iz kulturnega doma v Rečeah čujejo glasovi harmonike, klavirja in zbora. Mladina v Re-

čeah pri Skofji Loki se namreč pripravlja na letošnji Praznik mladosti. V počastitev tega dne bodo pripravili veliko glasbeno akademijo in sicer v nedeljo, 15. maja popoldne. Program bo pester, saj bodo sodelovali moški in mešani pevski zbor, solisti, orkester in tamburaški zbor. Z nastudiranim programom nameravajo gostovati tudi v okoliških vaseh.

Po akademiji bodo priredili prosto zabavo s plesom. Dobljena sredstva bodo uporabili za ureditev igrišča za odbojko, nabavili bodo mizo za namizni tenis in kar bo še nujno potrebnega.

NAŠA ANEKDOTA ČASOVNE REZERVE

Zadnjič so se na seji nekoga političnega foruma razgovarjali, kdaj bi bil najprikladnejši čas za seje in kateri dan v tednu naj bi bile. Nekomu je bil najboljši po godu torek, spet drugemu sredo, pa četrtek itd.

Pa pravi Tone: »Kaj pa če bi izbrali kak dan izven tedna!«

PRED NOVIMI DELOVNIMI AKCIJAMI

Mladinska organizacija na kamniški gimnaziji bo tudi v letošnjem letu ustanovila delovno brigado, ki bo pomagala pri delovnih akcijah v mestu in okoličih. Predvsem bodo nadaljevali z že lani načrtimi deli v partizanski vasi Rudnik.

VELIKO MLADINSKO TEKMOVANJE

Mladinska organizacija Poljane nad Skofjo Loko in Občinski komite LMS Skofja Loka prirejata v počastitev 15. obletnice osvoboditve, 10-letnice delavskega samoupravljanja in Dneva mladosti 3-stopenjsko prireditve »Spoznavajmo svet in domovino«. Prva stopnja bo 15. maja ob 20. uri v dvorani Gorenjske predilnice na Trati pri Skofji Loki, druga stopnja 22. maja ob 17. uri v Poljanah in tretja stopnja v soboto, 28. maja ob 20. uri, v Skofji Loki. To bo letošnje največje mladinsko tekmovanje v loški občini in bo nastopilo 9 ekip iz raznih mladinskih aktivov v 6 različnih tekmah.

Kam v nedeljo?

SKOFJA LOKA

Jutri dopoldne bo ob 10.30 uri košarkarska tekma republiške lige med kluboma iz Skofje Loke in iz Sočanja. Popoldne ob 15. uri bo na tamkajšnjem igrišču prvenstvena tekma gorenjske lige med NK Prešeren iz Lesc in NK Ločan iz Skofje Loke. Od 18. do 22. ure bo v dvorani Partizana mladinski ples. Istega dne priredi AMD Skofja Loka na trasi Skofja Loka — Cerklona — bolnica Franja ocenjevalno vožnjo. Start bo ob 8. uri na Mestnem trgu v Skofji Loki.

KRANJ

Jutri ob 16. uri bodo Kranjčani uprizorili v Prešernovem gledališču komedijo v treh dejanjih LJUBEZEN IN LOKARITML. Popoldne ob 15.30 uri bo na igrišču Triglav nogaometna tekma slovenske conske lige med NK Triglav in NK Rudar. Na igrišču Mladosti bo ob 10. uri rokometna tekma med ženskima ekipama RS Mladost in RK Slovan. Danes ob 15. uri bo na igrišču Triglav srednješolsko atletsko prvenstvo Gorenjske.

JESENICE

Danes ob 20. uri se bodo jeseniški gledališčniki v Cufarjevem gledališču prvič predstavili s komedijo v treh dejanjih KUKAVIČJE GNEZDO. Jutri, to je v nedeljo bodo igro ponovili in sicer ob 20. uri.

NAKLO

Jutri ob 10.30 uri bo v Naklem pri Kranju medokrajno srečanje vaske mladine. Na prireditvi bo sodelovala mladina in pionirji celjskega, ljubljanskega in kranjskega okraja.

MOJSTRANA

V nedeljo dopoldne bo v dolini Vrat pod Triglavom tradicionalni Triglav — Zlatorogov smuk.

Nova tržnica v Skofji Loki bo že letos dograjena in bo s svojo zunanjo podobo prav gotovo v okras mestu

Ob otvoritvi prvih samopostrežnih trgovin Dvakrat več na istem prostoru Prihodnje leto že 12 samopostrežnih trgovin na Gorenjskem

Končno smo dobili samopostrežne trgovine tudi v Kranju, in sicer kar dve hkrati, trgovino Potrčinik na Koroški cesti in trgovino Postrežba pri Savskem mostu. To sta prvi tovrstni prodajalni na Gorenjskem. Zato bo zanimivo, če že takoj ob začetku ugotovimo njihov pomen in izkušnje prvih tednov poslovanja.

Samopostrežne trgovine, ki se v širokem obsegu uvajajo trgovin po svetu, pa tudi v naši državi, imajo predvsem namen, da kupcem omogočijo hiter nakup (brez vsakega čakanja), nadalje, da se kupci lahko povsem sami, brez prisiljenosti prodajalca odločijo o nakupu, da prodajajo vnapreje pakirano blago, ki naj jamari za higijenski, kvaliteto, točno težo itd. Važen pomen tega prodajnega sistema je tudi v racionalizaciji poslovanja in večji zmogljivosti prodajalca, saj lahko na primer v istem prostoru dnevno postrežejo tudi do dvakrat več kupcev kot v običajnih prodajalnah.

S tega stališča so te trgovine nedvomno zelo potrebne tudi pri nas, saj imamo premalo trgovin in osebja, kupci morajo večkrat dolgo čakati na postrežbo, higijena živila je v številnih primerih neustrezna itd. Zato moramo pojav teh obratov vsekakor pozdraviti.

Seveda pa ima vsak začetek svoje probleme in težave, brez njih tudi niso naše nove samopostrežne trgovine. Ti problemi in težave pa so dvojne narave, tehnične in osebne. Tehnične se izražajo predvsem v relativno majhnih prostorih in še nezadostnih količinah ter izbiri vnapreje pakiranega blaga. Zaradi tega je osebje prodajalca še precej obremenjeno s pripravo blaga, kar ne bi smelo biti, vendar pa bo to trajalo še nekaj časa. Druge težave pa obstoje predvsem v privajanju osebja in strank novemu načinu prodaje.

Lahko rečemo, da kljub znatnim oviram tako kupci kot osebje v prodajalnah vse začetne nevednosti kar dobro premagujejo, celo bolje, kot je bilo pričakovati in zaradi tega prodajalci dosegajo že kar lepe poslovne uspehe.

Vsaka nova stvar pa ima seveda svoje pristaše in nasprotnike. Tisti, ki jim je samopostrežni način kupovanja všeč so ga kar resno oprijeli in da se jih veliko, dokazujejo dnevnimi izrazi prodajalca, ki so večji od dosedanjih. Tisti pa, ki jim ta način ne ugaja, se ga seveda ne poslužujejo, čeprav morda pod vplivom glasov, da je blago v samopostrežnih trgovinah dražje drugod. Nekateri potrčiniki živijo celo v prepričanju, da je blago v samopostrežnih trgovinah kar za 5% dražje kot v ostalih, kar seveda ni res, saj se prodajajo živila v teh trgovinah po istih cenah kot v vseh osta-

lih. Nobena prodajalna sedaj ni zvišala cen zaradi preureditve. Zanimivo bo povedati tudi ali je res upravičena bojazen, da si bodo stranke v samopostrežnih trgovinah prilastile preveč blaga. Prav povsod se najdejo izjeme, pa tudi v poštnju ljudi, toda ne pozabimo, da so to le izjeme, medtem ko imamo veliko število dokazov, da so skoraj vsi kupci po naših trgovinah in drugih lokalih vredni popolnega zaupanja. Kaj bi bilo v gostinstvu, če bi gojili do gostov takšno nezaupanje kot ga posamezniki v primeru samopostrežnih trgovin? Doselej so se pri nas spozabili tu in tam predvsem lahkomišelní otroci.

Treba je razumeti, da sta sedanjí samopostrežni trgovini še le začetek. Postopoma se bodo odpirale nove in nove, konec letošnjega leta jih bo na Gorenjskem že šest (v Kranju 3), leta 1961 že 12, v naslednjih letih pa še več. Že v doglednem času pa se bo večina prodajalnih preusmerila na samopostrežni ali vsaj delno samopostrežni sistem, kar je za Gorenjsko, ki je dežela z relativno visokim standardom in močnim turističnim prometom, povsem naravna pot.

Temu razvoju se ne bodo mogli dolgo upirati tudi tisti trgovski delavci, ki danes še z nezaupanjem gledajo na to »novotarijo« in iz teh ali onih razlogov raje vidijo, da bi ostalo tako kot je. Posamezniki spremljajo pojav samopostrežnih trgovin tudi z neko mero škodoželjnosti in si mislijo; naj poizkusijo, saj tako ne bo dolgo. Toda čas gre naprej in neusmiljeno pušča ob strani tiste, ki ne gredo z njim vstric.

Občni zbor Kmetijske zadruge Podnart Povečana proizvodnja

Preteklo nedeljo je bil v Podnartu občni zbor Kmetijske zadruge. Na njem so se med drugim pogovorili o delu v preteklem letu, gospodarskem načrtu za leto 1960 in razpravljali o priložnostih in priporočilih članov Kmetijske zadruge. Kritizirali pa so OZZ Kranj, Poslovno zvezo, in Občinski ljudski odbor Radovljica, ker nobeden od teh na občni zbor ni poslal svojega zastopnika.

Kmetijska zadruga v Podnartu je dosegla lani plan realizacije 117% in imela nad 62 milijonov dinarjev prometa. Vsi odseki pri zadrugi so dosegli lepe uspehe, predvsem pa strojni odsek, ki je v prejšnjih letih delal z izgubo, lani pa je imel nad 200.000 dinarjev dobička. Uspešni so bili tudi odkupi, saj je Kmetijska zadruga odkupila nad 105 ton živine, nad 182 ton krompirja, 29 ton sadja, 3418 m³ lesa itd. Zadruga je lani nabavila nov traktor z vsemi pri-

Izobraževanje delavstva

prilagojevati dinamičnim potrebam gospodarstva

Zavod za izobraževanje kadra in proučevanje organizacije dela v Kranju je izdelal nekaj zanimivih zaključkov na osnovi dosedanjih izkušenj pri izobraževalnem delu. Hkrati s praktičnim delom na tem področju, kjer so ugotovili posamezne slabosti in začetne težave, so za pravilno oceno te dejavnosti izvedli tudi številne ankete. Tako so neposredno od delavcev zvedeli za mnoge težnje in stremiljenja glede izobraževalnega dela.

Prva ugotovitev je, da je pri naših delavcih močna zavest, da se je treba nenehno izpopolnjevati oziroma izobraževati. To so ugotovili zlasti v anketi, ki so jo izvedli med 9819 delavci v 16 gospodarskih organizacijah. Skoraj polovica anketiranih (48 odstotkov) je namreč v anketi izrazila željo, da bi se radi izobraževali. Pri tej želji po izobraževanju in strokovnem izpopolnjevanju pa je značilno, da ne preneha ob enem samem tečaju, kar je popolnoma logično. To se je zlasti izrazilo pokazalo v podjetju LIP na Bledu. O planski anketi je namreč 52 odstotkov vprašanih izrazilo željo po izobraževanju. Zato so organizirali razne tečaje po želji interesentov. Ko pa so vsi ti tečaji končali in so izvedli novo anketo se je kar 68 odstotkov vprašanih (se pravi več kot pred začetkom tečajev!) izjavilo, da se želi še vnaprej izpopolnjevati. Se pravi, naloga izobraževanja ni trenutnega, enkratnega, marveč je nenehna, stalna naloga vseh organizacij v kolektivu.

Važna je tudi ugotovitev, da ni potrebna samo ozka izobrazba, oziroma tehnično-strokovna sposobnost, ampak da je zelo važno tudi znanje in sposobnost za delo

med ljudmi. To velja predvsem za vodilno osebje: za oddelkovodje, mojstre, predelavce itd. Podrejeni delavci se pogosto pritožujejo, da jih pri delu ovirajo tudi nepravilni odnosi predstojnikov. To so izrazili tudi v anketah. Vodilno osebje bi moralo posvetiti večjo skrb kadrovsko-socialnim problemom, organizaciji dela v podjetju in podobno.

V mnogih primerih je tudi ugotovljeno, da dosejanje delo pri izobraževanju ni zadosti upoštevalo konkretnih razmer in potreb. Vse preveč je še klasičnega načina poučevanja, ki za odrasle udeležence ni privlačen in zato tudi ne učinkovit. Tudi programi strokovnih šol ne ustrezajo potrebam proizvajalcev v čistih podjetjih, za katera se kader usposablja.

Več odgovorov v anketah je bilo tudi o samoupravljanju. Razen strokovne sposobnosti je delavcem namreč potrebna tudi splošna ekonomska in družbena razgledanost. To ni važno samo iz političnega vidika, marveč je prav tako v ekonomsko korist delavcem samim. Za nenehno zviševanje njihovih prejemkov namreč ni dovolj samo delovni udeleženec vsakega posameznika na njegovem delovnem mestu, marveč je veliko odvisno tudi od pravičnega gospodarjenja pod-

jetja kot celote, od dela samoupravnih organov, ki to gospodarstvo usmerjajo itd.

Tudi ugotovitev, da so žene delavke pogosto zastopljene pri izobraževanju, je zelo pomembna. V tovarni Tiskanjanca, v Planiki in drugod, kjer je velika večina delavk in to s sorazmerno nizkimi kvalifikacijami, se je pokazalo, da izobraževalno delo vendar ni zajelo teh žena kot bi bilo želeli. To je važno vprašanje, ob katerem bi se morale organizacije v posameznih podjetjih zelo zamisliti, o tem razpravljati in skušati pomagati delavkam, da pridejo do višjih delovnih sposobnosti in s tem hkrati tudi do višjih prejemkov.

- Splošna ugotovitev pa je, da je treba izobraževalno delo, ki je zelo živahno, bolj prilagojevati potrebam gospodarstva.
- Treba je iskati tiste oblike izobraževanja, izdelati take učne programe, ki so v resnici potrebni udeležencem na njihovem delovnem mestu, kar ne pomeni, da se ne učijo, ampak da se učijo produktivno in s tem tudi njihove prejemke. Na takem izobraževanju pa je seveda življensko zainteresiran sleherni naš delavec in to mora biti tudi osnova vsakega izobraževanja. K. M.

Delo naših kmetijskih zadrug

V Cerkljah 170 pogodb

Bodo zadržnikom iz Brnikov sledili še oni iz Velesovega?

Kmetijska zadruga v Cerkljah uspešno utira pot napredni kmetijski proizvodnji. V zadnjem obdobju se je zlasti organizacijsko in kadrovsko okrepila. Razveseljuje pa je novica, da so se ji pridružili tudi člani KZ Brnik. Morda bodo videli tako potrebo tudi zadržniki Velesovega. Saj bo le močna zadruga kos svojim nalogam; bo lahko zaposlila ustrezne kmetijske strokovnjake, nabavila mehanizacijo itd.

Sedaj ima KZ Cerklje nekaj nad 300 članov. Sicer lastne proizvodnje še nima, ustvarja pa pogoje za proizvodnjo. Letos ima 170 pogodb za skupaj 138 hektarov površin, medtem ko je bilo lani tega precej manj. Največ pogodb so sklenili za pridelovanje krompirja, posebno semenskega. Letos ga bodo pridelovali na 9 hektarjih, prihodnje leto pa že na tridesetih. V nižinskem predelu bodo sadili predvsem industrijski krompir, v drugem predelu pa najkvalitetnejši jedilni krompir. Za prvega so uvozili seme iz Poljske, za jedilnega pa so izbrali najboljši domači križanec iz Črne-lovega. Hkrati je zadruga zajela

s pogodbami okoli 500 ton tržnih viškov krompirja.

Zanimanje za pogodbeno pridelovanje in pitanje, se počasi, toda zanesljivo širi. Zlasti za pitanje telet in svinj je dosti zanimanja. Zadruga je sklenila pogodbe za proizvodnjo 255 tisoč litrov mleka, 200 belih mesnatih prašičev, za 170 telet in še več deset glav ostale govede. Žal bi lahko spitali še več telet, pa jih ne morejo dosti dobiti.

Kot smo uvodoma omenili, se je zadruga gospodarsko okrepila. Skupna vrednost njenih osnovnih sredstev je ocenjena na okoli 57 milijonov din in so jih lani povečali za 5 milijonov. Zadruga ima pet traktorjev, velik kombajn in vrsto drugih strojev, s katerimi upravlja strojni odsek. Le-ta je že nekaj let aktiven. Ob tem lahko omenimo prve začetke lastne proizvodnje. Trenutno imajo 1,8 ha ribezovega nasada, s priključitvijo KZ Brniki bodo pridobili še 70 arov zemlje pod ribezom. V najem so vzeli tudi 2 ha njiv, kamor so letos zasadili krompir.

Okrog teh majhnih enot nameravajo razvijati obsežnejšo lastno proizvodnjo, bodisi v vključevanju zadržnikov, na-

Gospodarske vesti

● Prvi naftovod v Jugoslaviji. 1. maja je pričel poizkusno obratovati prvi jugoslovanski naftovod, ki veže rafinerijo v Sisku z 20 km oddaljenim naftnim poljem v Stružu. Strokovnjaki menijo, da je na tem polju, več kot 16 milijonov ton nafte.

● Preskrba gradbeništva z ravnim steklom. Z namenom, da bi omili hudo pomanjkanje gradbenega stekla v gradbeništvu, bo letos uvoženo več kot 1.200.000 m² ravnega stekla. Sklenjen je že sporazum za uvoz 800.000 m² dvomilimeterskega in 350 tisoč kv. metrov trimilimeterskega stekla. S tem bo za letošnje leto zagotovljen mnogo bolj zadovoljiv potek gradenj.

● Domači stroji za potrebe tekstilne industrije. Tovarna tekstilnih strojev »Tekstilstroj« iz Zagreba bo letos izdelala 1.380 statev, ki so pred vsem namenjene za potrebe domače tekstilne industrije, delno pa tudi za izvoz. To podjetje bo izdelalo 250 volnarskih statev, 800 avtomatskih statev tipa »President« in 330 statev tipa »ART«. Lani je omenjeno podjetje izdelalo 800 različnih statev v skupni vrednosti 1 milijarde 184 milijonov dinarjev.

K. M.

jemanjem zemlje ali drugim oblikami, ki jih bo prinesel čas in razvoj.

Ker je v Brnikih večji hlev splošnega premoženja, nameravajo v njem urediti pitališče za približno 40 telet. Potrebna bo samo manjša preureditev in spet bo ustvarjena enota za razvoj lastne proizvodnje.

Prijetno potujejo na delo

V kamniška podjetja so več let prevažali delavce s kamioni, ali pa so bili delavci prisiljeni voziti se s kolesom. V slabem vremenu je bil to velik napor za delavce, pa tudi mnogo nezgod je bilo na poti v tovarno, ali pa iz nje. Odkar pa se je kamniški Avtopromet združil s podjetjem Ljubljana-Transport so uvedli kulturnejši prevoz delavcev iz okolice na delovna mesta. Sedaj obratujejo 4 delavske proge, ki prevozijo vsak mesec 15.000 potnikov.

Razprava naših delegatov na V. kongresu SZDL

Strokovno usposabljanje žena

Nedavni V. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije je bil zelo bogat ne samo po vsebini glavnih poročil in v delu plenarnega zasedanja, marveč tudi v razpravah v komisijah. Številni delegati so tam razpravljali o važnih problemih, ki so danes pereči za določen kraj ali republiko ali pa tudi značilni za celotno Jugoslavijo na današnji stopnji družbenega razvoja.

Delegati iz našega okraja so dali dokajšen prispevek tem razpravam v komisijah. Ker je njihovo gradivo zelo pomembno in konkretno napotilo za nadaljnje delo SZDL in za vse druge organe in organizacije, bomo postopoma objavljali njihove razprave. To pot objavljamo krajšo razpravo delegata z Bleda, tovarišice Marije Stare:

Splošno je znano, da je skrb za napredek strokovnosti vseh državljanov, oziroma vzgoja nove, kvalitetnega strokovnega kadra, vedno premajhna in da to škodljivo vpliva na zahtevano razvijajočega se gospodarstva. Posebno kritično pa je to pri strokovnem usposabljanju žensk. Že splošno nivo izobrazbe je pri delavkah pogosto nižji kot pri delavcih. Pomanjkanje kvalifikacij pri zaposlenih kakor pri tistih, ki se iščejo zaposlitev, pa je temeljna ovira močnejšega uveljavljanja žene kot proizvajalke, s tem pa tudi kot enakopravne državljanke in upravljalke. Se danes mnogi mislijo, da je zaposlitev žene prehodnega značaja, da se žene pač zaposlujejo, ker pri manjših delovnih mestih in ker mlada dekleta ne morejo in nočejo kar doma čakati na poroko.

Praksa pa kaže, da žene ostanejo v službi tudi po poroki, ker se zavedajo, da z lastnimi dohodki zvišujejo življenjski standard družbe. Razen tega pa niso od nikogar materialno odvisne in so zato bolj samozavestne.

V Sloveniji je zaposlenih 148 tisoč in 640 žena ali 35,4% delavstva. Zaposlene žene predstavljajo 29,3% žensk od 14 do 49 leta starosti. Na Gorenjskem je zaposlenih 17.084 žena in zaradi tega ne moremo obravnavati vprašanja strokovnosti zanje ločeno od tega vprašanja kot celote. Terenske organizacije in sindikati so dolžni sodelovati pri tem. Tudi ženam je treba omogočiti, da se bodo strokovno usposabljale, saj je to osnovni problem v zvezi s položajem žene v socialistični družbi. Navadno judikujemo, da se žene ne morejo strokovno usposabljati, ker jih ovira dom in skrb za družino. Če pa pogledamo, koliko je nekvalificiranih tudi takih, ki niso poročene ali nimajo otrok, bomo videli drugačno sliko.

V sedanjem prizadevanju za uvedbo moderne tehnike in avto-

matizacije, za večjo produktivnost dela, za zvišanje osebnih dohodkov in izboljšanje življenjskega standarda glede na delo, vloženo v gospodarstvo, je posebnega pomena usmerjati zlasti žensko mladino v pridobivanje kvalifikacij, v izpopolnjevanje za delo na katerem koli delovnem mestu. Pri tem bo treba premagati še mnoge predsodke glede moških in ženskih delovnih mest. Žene so že zdavnaj znale inogle vzbeti krampe, motike in lopate, zakaj ne bi bile sposobne ravnati s kmetijskimi stroji itd., če bi se tega naučile, se pravi kvalificirale za to delo!

Podobno je tudi v tovarni. Značilen in zanimiv je primer neke delavke, ki je že 9 let delala na delovnem mestu, ki je sicer za moške, se tam usposobila in delala prav tako kot vsak delavec. Sedaj pa so na njeno mesto dali moškega, ki je opravil izpit, njo pa prestavili na nižje delovno mesto samo zato, ker nima izpita. Mar ni 9-letna praksa vredna prav toliko, mar ni ona v tako dolgem času postala specializirana delavka?

Zavedati se moramo, da prav avtomatizacija v gospodarstvu, posebno v industriji, predvideva zaposlitev žena. Mi pa smo dolžni odpreti jim pot do usposobitve. Marsikaj je bilo pri nas že storjenega v tem pogledu, toda poglejmo še drugo stran tega problema! Koliko so se zaposlene žene in iste, ki se želijo zaposliti, same potrudile za pridobitev kvalifikacij? Začnimo kar pri šoli! V osnovnih šolah in gimnazijah je razmerje med številom deklet in fantov še dokaj ustrezno. V šolah pa, ki poklicno usposabljujejo mladino, je stanje precej drugačno. Tu odstotek deklet močno pada. Izjema so samo učiteljska, vzgojiteljske šole, srednja ekonomska in medicinska šola, kjer prevladujejo dekleta. V oddelkih srednjih strokovnih šol, ki so tehničnega značaja in tudi v vajenskih šolah pa je udeležba deklet le 20 do 30%, kar je izredno malo.

Tudi v šolah za odrasle ni zadovoljiv odstotek žensk. Od 2200 obiskovalcev je le 738 žensk ali 33,5%. V šolah za mojstre pa je samo 1,8% žensk, v srednjih tehniških šolah 1,1% in v srednjih kmetijskih šolah 8,9 odstotkov žena, kar dokazuje, da se ona ne usposablja v istem številu za svoje uveljavljanje v proizvodnji kot moški. Tak odnos do šolanja ženske mladine in dejansko stanje na šolah se odraža tudi na kvalifikacijski strukturi zaposlenih žensk. Oglejmo si te podatke iz

dveh tovarni! V prvi je zaposlenih 63% žensk in 37% moških. Lani se je tam izobraževalo 53% moških, žensk pa le 11% od zaposlenih. V drugi tovarni je približno enako število moških in žensk. Vendar pa je tu odstotek žensk, ki so se izobraževale znatno višji. To se pravi, da jih je gnala k izobraževanju nujnost za dosego boljšega delovnega mesta, medtem, ko so v prvi tovarni imele to mesto nekako zagotovljeno.

Hkrati z borbo za dosego kvalifikacije se morajo naše žene boriti tudi za svojo splošno uveljavitev. Modernizacija proizvodnih sredstev, nujno zahteva večje znanje. Znanje pa odpira tudi našim ženam pot do novih delovnih mest, znanje je pogoj za večjo proizvodnjo, s tem pa seveda tudi perspektiva za večji zaslužek in uveljavitelna načela: za enako delo enako plačilo.

Moramo reči, da se stvari iz leta v leto izboljšujejo in z dokazovanjem potrebe po strokovnem usposabljanju žensk nakazujemo nove metode v reševanju tega problema. Tudi žena ima svoj poklic, a kot mati in žena pri njem ne sme biti ovirana.

Tu pa se začneja spet nov problem: kako razbremeniti žene s pomočjo servisov, ki se razvijajo v okviru stanovanjskih skupnosti?

OBVEŠČEVALEC

mali oglasi

PRODAM

Prodaj žensko rogovo kolo, skoraj novo, po zelo ugodni ceni, zaradi selitve. Naslov dobite v trgovini »Petrošnik«, Kranj 1790

Prodaj motor »Galeb« 150 kubičnih centimetrov, registriran za leto 1960. F. Orel, Medvode 65 1791

Prodaj italijansko motorno kolo Devil Orma sport 150 ccm, v zelo dobrem stanju. Gorenjsavska c. 2, Kranj 1792

Ugodno prodaj motorno kolo »Puch« Roller 125 ccm. Stanislav Seljak, Kidričeva 13, Kranj 1793

Prodaj kravo s tretjim teleom. Grad 24, Cerklje, Janez Verbič 1794

Prodaj piščance (pohance), amaro, stole, kotne klopi (mecesnove), miza in senčno luč iz mahagonija. Cena nizka. Kurirska pot 6 (Primskovo) 1795

Prodaj polovico zazidljive parcele - 470 kvadratnih metrov. Levstikova ulica, Kranj. Naslov v oglasnem oddelku 1796

Prodaj le malo rabljen čevljarjski šivalni stroj. Elastiko dobro šiva. Prodaj za pod polovično ceno ali menjam za les. Naslov v oglasnem odd. 1797

Fiat 600 (odlično), registriran za leto 1960, prodaj. Zanova 9, Kranj 1798

NSU Prima 150 ccm v odličnem stanju napredaj. Poizve se v trgovini »Oprema«, Kranj 1799

Prodaj dva do štiri kubične metra lesa drobnejših dimenzij za razne opaže ali manjše ostriže - različne dolžine. Prodaj tudi stajice za otroka. Naslov v oglasnem oddelku 1800

Prodaj 3 prašice, težke od 60 do 70 kg. Janez Studen, Mlaka 25 1801

Diatonično harmoniko, B in C klarinet, parcelo 2500 kvadratnih metrov v bližini Kranja, prodaj. Poizve se na avtobusni postaji 1802

Prodaj sportni otroški vozček. Marjan Žagar, Stošičeva, blok B »Inteks«, Kranj 1803

Prodaj montažno leseno delavnico, krito z opeko, 6x12x4 metre, skobelni stroj, krožno žago, glavo za vrtnje, stroj za ladijska tla. Soklič, Bled 224 1804

Prodaj NSU Primo 150 ccm. Poizve se Stanovnik, Suha, Sk. Loka 1805

Ugodno prodaj 6 kubičnih metrov stavbnega lesa za hišo. Naslov v oglasnem oddelku 1806

Prodaj DKW 125 ccm, letnik 1955. Praše 34, Kranj 1807

V centru Kranja prodaj po nizki ceni 2-sobno stanovanje s predbodo in kopalnico. Cankarjeva 7, Kranj 1808

Prodaj kravo, 6 mesecev brejo. Mlaka 2, Kranj 1809

Prodaj Vespo, registrirano za leto 1960. Praše 20, Kranj 1810

Novo zapesano uro in nalivno pero »Pelikan« komplet, ugodno prodaj. Delavska 21, Kranj 1811

Prodaj večjo količino krmilne pese. Skofjeloška 33, Kranj 1812

Prodaj brejo svinjo - belo - in barove plohe - suhe. Naslov v oglasnem oddelku 1813

Bikea pingavenske pasme, starega 11 mesecev, primerne za pitanje, prodaj. Marija Mally, Trg Svobode 5, Tržič 1814

Prodaj Fiat Topolino B, dobro ohranjen. Jože Dobre Loka 4, Križe 1851

Hišo z vrtno v predmetju Kranja prodaj. Možna je ureditev dveh manjših stanovanj. Ponudbe oddati v oglasni oddelku 1816

Vzmetno kladivo, brusilni stroj, elektromotorje, prešo za luknjanje železa in drugo kovaško orodje, prodamo izpod knjižne vrednosti. - Kmetijska zadruga Log pri Skofji Loki 1817

Prodaj moped Colibri na zaganjač in žensko kolo, rabljeno. Vprašati Hrše 43, Smednik. 1836

Prodaj moped Moskito, dobro ohranjen. Zbilje 4. 1837

Prodaj slamo, suhe butare za kurjavo peči in 4 nova okna 115 krat 85. Zbilje 4. 1838

Prodaj 3 nova dvodelna in ene trodelno okno 100 krat 65. - Cena ugodna. Naslov v oglasnem oddelku. 1839

Prodaj 2 kravi - po izbiri. Podpeskar Matija, Breg ob Kokri 11, Preddvor. 1840

Prodaj motor NSU Prima. - Poizve se Skala 4, Kranj. 1841

Prodaj moped »Puch«. Cena 80.000 din. Koritnik Ciril. Naslov v oglasnem oddelku. 1842

Prodaj Fiat 500 C, zelo dobro ohranjen. Naslov v oglasnem oddelku. 1843

Poceni prodaj moped in lovsko puško Hamerles cal. 16 v odličnem stanju. Sempeterska 42, Kranj. 1844

Prodaj belo obleko za starost 9 do 11 let, dolgo. Naslov v ogl. oddelku. 1845

Prodaj novo žensko italijansko kolo plave barve. Prebačevce 41. 1745

Prodaj kompletni čebelnjak s 16 naseljenimi AŽ panji, zaradi smrti gospodarja. Kurnik Ivan-ka, Koroška 8, Tržič. 1766

Prodaj moped Simson. Naslov v oglasnem oddelku. 1780

Prodaj moped Colibri. Cena ugodna. Ogled samo popoldan. Orehovlje 2, Predoslje pri Kranju. 1786

Ako želite imeti svoj dom z lepim vrtno in garažo, oddajte ponudbo v oglasni oddelku. 1846

Prodaj NSU Primo 150 ccm. Savska Loka 13, Kranj, za tovarno Iskra. 1849

Po zelo nizki ceni prodaj trovrstno diatonično harmoniko. - Naslov v ogl. oddelku. 1850

Prodaj avto Ford Faunus, tip 1949, v brezhibnem stanju. Cena 320.000 din. Naslov v oglasnem oddelku. 1851

KUPIM

**Kupim dobro ohranjen emajli-
ran štedilnik.** Ponudbe poslati pod »Takoj« v oglasni odd. 1818

Kupim hišico v bližini Kranja, vseljivo, lahko tudi v slabem stanju. Naslov v oglasnem oddelku 1819

Dam 50.000 din nagrade osebi, ki mi preskrbi enosobno stanovanje v Kranju ali okolici. Naslov v oglasnem oddelku 1820

Kupim plemenskega vola, 400 do 500 kilogramov težkega. Sp. Duplje 38 1821

Štedilnik z dvema in pol ploščama, prosto stoječ, v dobrem stanju, kupim. Naslov v oglasnem oddelku 1822

Kupim traverze za strop. Vopovlje 7, Cerklje. 1847

RAZNO

Vajenca sprejemem v uk takoj. Peter Zupan, mehanična delavnica. Tekstilna 14, Kranj 1823

Sprejememo trgovskega pomočnika-co, takoj, verziranega v mešani stroki. Trgovsko podjetje »Slovenijasport« na Jesenicah 1824

Delikatosa Kranj sprejme takoj prodajalko sladoleda - sezonska zaposlitev v kiosku - in snažilko gostinskih prostorov 1825

Upokojenec, z lastnim stanovanjem, nudi sobo upokojenki za skupno gospodinjstvo. Ponudbe oddati pod »Takoj« 1826

Dvosobno komfortno stanovanje, zelenjavni vrt 70 m², zamenjati za manjše komfortno do 45 m². Naslov v oglasnem oddelku 1827

Dam hrano in stanovanje upokojenki za pomoč v gospodinjstvu pri treh odraslih osebah. - Ivan Kurent, Tomšičeva 25, Mengeš 1828

Najtopleje se zahvaljujem Državnemu zavarovalnemu zavodu za vplačano odškodnino ob priliki smrti moje hčerke Angelce Novine. Ker sem spoznal, da je zavarovanje res koristno, priporočam vsakomur zavarovanje šolske mladine. Franc Novinc, Strahinj 8, Naklo 1829

Podpisani Ostoja Kos obžalujem dejanje, ki sem ga storil v razburjenosti proti nogometnemu sodniku tovarišu Rudiju Grosu na prvenstveni tekmi NK Lesce: NK Jesenice, dne 10. aprila 1960. Obenem se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe in pristal na poravnavo 1830

Sprejem starejšo žensko, najraje upokojenko, za pomoč v gospodinjstvu in k majhnemu otroku. Nudim tudi stanovanje. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku 1831

Znano osebo, ki je spravila denarnico z denarjem, uro in veržico na avtobusu od Kranja do Police dne 10. maja z odhodom iz Kranja ob 13.20, pozivam, da jo takoj vrne proti nagradi v trgovini »Pri Kranjcu«, Kranj 1832

Izgubila se je lovška psica, bela istrijanka z rjavimi lisami, sliši na ime »Bajka«, na vratu ima usnjen ovrtnik. Zatekla se je v Selško dolino. Kdor kaj ve o njej, prosim, da mi jo vrne proti nagradi na naslov: Slavko Krek, Volča, št. 13, P. Poljane nad Skofjo Loko 1833

Dobrodavno osebno prosim, da mi posodi 15.000 din za 3 mesece. Nudim visoke obresti in še nekaj nagrade. Ponudbe oddati v oglasni oddelku pod »Drugo ustmeno« 1834

Obiskovalec Spominskega muzeja talcev v Begunjah obveščamo, da bo muzej odprt ob delavskih od 8. do 12. ure dopoldne, ob sobotah in nedeljah od 8. do 12. ure dopoldne in od 14. do 18. ure popoldne 1835

Trgovsko podjetje Knjižarna »Simon Jenko v Kranju sprejme dva vajenca - vajenki. Pismene prošnje je poslati na upravo podjetja. 1755

Mlajšo žensko moč za točilnico išče »Stari Mayr«, Kranj. 1775

Zelim spoznati dobrosrčno dekle staro od 20 do 25 let. Ponudbe oddati v oglasni oddelku pod »Skupni dom«. 1848

objave

Na podlagi določil 10. in 43. člena zakona o finansiranju stanovanjske gradnje (Ur. list FLRJ, št. 47/59) razpisuje UO stanovanjskega sklada občine Kranj v skladu s svojim programom za korišćenje sredstev sklada za leto 1960

NATEČAJ

za dodeljevanje posojil za gradnjo in dovršitev stanovanj.

Razpoložljiva sredstva za dodeljevanje posojil znašajo: za individualno gradnjo 10 milijonov.

Splošni pogoji za udeležbo na natečaju so:

1. najmanj 50% lastna udeležba
 2. najdaljša odplačilna doba posojila 30 let
 3. najmanj 1% obrestna mera
 4. kreditna sposobnost posojilojemalca in zavarovanje posojila v smislu 58 člena zakona
 5. urejena dokumentacija.
- Prednost pri najetu posojila bodo imeli tisti prosilci, ki ponudijo boljše odplačilne pogoje. Sprejemanje prošnje: Za posojila za individualno gradnjo sprejema prošnje KB Kranj 14 dni po objavi natečaja. Sprejemajo se samo pro-

šnje tistih prosilcev, ki gradijo na območju ožjega zazidalnega okoliša (nacionalizirani pas), izven tega pa samo prošnje javnih uslužbenecov. Banka bo sprejemala samo prošnje tistih koristnikov, ki so z lastnimi sredstvi dogradili hiše do III. faze in bodo v letu 1960 usposobili hišo za vselitev.

Vsi prosilci morajo vložiti prošnje za posojilo na predpisanih bančnih obrazcih, ki se dobijo pri Komunalni banki v Kranju.

Izid natečaja bo objavljen na oglasni deski ObLo Kranj.

UO občinskega stanovanjskega sklada Kranj

RAZPIS

Upravni odbor Planinskega društva Križe razpisuje delovno mesto RAČUNOVODJA.

Možnost stalne ali honorarne zaposlitve.

Nastop službe takoj.

RAZPIS

Gostinsko podjetje »Javornik« Jesenice razpisuje delovno mesto računovodje podjetja.

Pogoj: Popolna srednja šolska izobrazba v ustrežajočo prakso v računovodstvu (po možnosti v gostinski stroki).

Rok za predložitev prijav z obrazložitvijo dosedanje zaposlitve in kvalifikacije je do dne 15. maja 1960. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

kino

Jesenice »RADIO«: 14. in 15. maja ameriški barvni cinemascope film ISKREN NASMEH.

Jesenice »PLAVZ«: 14. in 15. maja jugoslovanski film TE NOČI.

Bled: 14. in 15. maja italijanski barvni film BEATRICA CENCI, predstava 14. maja ob 18. in 20.30, 15. maja pa ob 10, 15. 18. in 20.30.

Radovljica: 14. maja ob 20. uri in 15. maja ob 16., 18. in 20. uri ameriški spijonski cinemascope film MOŽ, KI GA NI BILO, 15. maja ameriška barvna risanka ob 10. uri TOM IN JERRY.

Ljubno: 14. maja ob 20. uri in 15. maja ob 16. uri slovenski film KALA, 15. maja ob 18. uri angleški film JAZ IN GOSPOD MINISTER.

Kropa: 14. maja ameriški barv. film 10 LJUBAVNIH PESMI, 15. maja jugoslovanski barvni film POP CIRA IN PO SPIRA.

Tržič: 14. in 15. maja ameriški barvni cinemascope film ČRNI DAN V BLACK ROOKU.

Kranj »STORZIC«: 14. maja zapadnonemški barvni film TI SI MOJA PESEM ob 16., 18. in 20. uri. Matineja istega filma ob 10. uri. 15. maja ameriški film INTERPOL - matineja ob 10. uri; zapadnonemški barvni film TI SI MOJA PESEM, predstave ob 15., 17. in 19. uri; ameriški barvni film EDINA ZELJA - predstava ob 21. uri.

Letni kino »PARTIZAN«: 14. maja ameriški CS film INTERPOL, predstava ob 20. uri; 15. maja ameriški barvni film EDINA ZELJA, predstava ob 20. uri.

Primskovo »TRIGLAV«: 14. maja italijanski film DEČEK V KRATKIH HLACAH, predstava ob 19.30, premiera ameriškega barvnega filma OBRACUN PRI O. K. KORALA, predstava ob 22. uri in 15. maja sovjetski barvni film SESTRE, predstave ob 16. in 20. uri, zapadnonemški barvni film TI SI MOJA PESEM, predstava ob 18. uri.

Strazišče »SVOBODA«: 14. maja premiera sovjetskega barv. filma SESTRE ob 18. in 20. uri; 15. maja premiera ameriškega barvnega filma OBRACUN O. K. KORALA, predstave ob 10., 16., 18. in 20. uri, zapadnonemški film TI SI MOJA PESEM, predstava ob 14. uri.

Naklo: 14. maja romunski film OREL 101, predstava ob 20. uri

in 15. maja ameriški film INTERPOL, predstavi ob 17. in 19. uri.

Cerklje »KRAVEČ«: 14. maja ameriški barvni film EDINA ZELJA, predstava ob 20. uri in 15. maja italijanski barvni film DEČEK V KRATKIH HLACAH, predstava ob 19.30; amer. barvni film EDINA ZELJA, predstava ob 17. uri.

Skofja Loka: 14. in 15. maja ameriški cinemascope film AVTOBUSNA POSTAJA.

Poljane »SORA«: 14. in 15. maja francoski film SALEM-SKE CAROVNICE.

Zelenci: 14. maja ob 20.30 in 15. maja ob 17. in 20. uri ameriški vstavision film DRŽITE LOPOVA.

Duplica: 14. maja ob 20. uri in 15. maja ob 16., 18. in 20. uri ameriški barvni cinemascope film PREKO MNOGIH REK.

Kamnik: 14. maja ob 20. uri angleški barvni film DOKTOR BREZ DELA in 15. maja nemški film JAZZ, LJUBEZEN IN PESEM, ob 10. uri dopoldne matineja.

gledališče

Prešernovo gledališče Kranj priredi dne 15. maja ob 16. uri in 17. maja ob 20. uri LOGARITMI IN LJUBEZEN - IZVEDENJE

Jesenice »TONE ČUFAR«: 14. maja ob 20. uri KUKAVICJE JAJCE - za red nedelja zvečer.

ZREBANJE

JUGOSLOVANSKE LOTERIJE 10. MAJA

Srečke s končnicami so zadelo dobitek din

50	400
157720	500.000
387380	3.000.000
416410	400.000
51	400
91	2.000
11751	80.000
58201	100.000
73451	80.400
289611	300.000
22	800
82	400
592	6.000
47142	30.000
682012	200.000
03	600
36693	30.000
49233	50.000
85963	50.000
237803	200.500
14	400
094	4.000
254	10.000
894	6.000
50304	30.000
83794	50.000
703684	700.000
15	400
25	400
29859	50.000
36305	30.000
46933	30.000
76295	60.000
56	600
706	4.000
8906	20.000
41356	30.000
42136	50.000
42916	50.000
45116	80.000
57826	100.000
89186	60.000
679676	1.000.000
7	300
08227	30.300
30077	50.300
48597	80.300
82017	60.300
92797	30.300
789457	200.300
58	1.000
208	4.000
3518	20.000
10458	61.000
46688	100.000
79918	100.000
87968	50.000
258788	2.000.000
541058	301.000
9	300
24659	60.300
36599	30.300
65609	80.300
73959	30.300

Obrtno podjetje »Inštalater« Kranj sprejme

Ključavnicaškega mojstra

Pogoj: Ključavnicaški mojster s prakso na vodilnem mestu. Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru. Ponudbe poslati na upravo podjetja do 30. maja 1960

Upravni odbor Zavoda za stanovanjsko in komunalno gradnjo Kranj razpisuje

2 SISTEMIZIRANI DELOVNI MESTI ZA NADZORNIKE GRADBENIH DEL.

Pogoj: Gradbeni inženir, višji gradbeni tehnik ali gradbeni tehnik s pooblastilom.

Plača po tarifnem pravilniku. Stanovanje zagotovljeno v letu 1962. Interesenti naj pošljejo ponudbe s kratkim opisom o dosedanjem službovanju na Zavodu za stanovanjsko in komunalno gradnjo - Kranj, Tavčarjeva 41.

Upravni odbor

Nenadoma smo izgubili iz svoje srede dobrega sodelavca in vestnega strokovnega člana našega kolektiva tovariša

Janeza Stegneta

visokokvalificiranega
monterja - ključavničarja

Na njegovi zadnji poti ga bomo spremlili v soboto, 14. maja 1960 ob 17. uri s križišča na pokopališče v Kranju.

Trajen spomin dobremu članu kolektiva!

KOLEKTIV PODJETJA
„KOVINAR“ KRANJ

V TEM GORSKEM SVETU
KJER SO V LETIH ZLIH
POBIJALI MOŽE OTROKE
ŽENE
JE ZNOVA MIR A DA SI JE
VES TIH
MORILCE TOŽI IN SLAVI
UMORJENE
(Napis na spomeniku ob
grobnici v Dragi)

Sama sem
obsojena na smrt
Moj je moj mali dom
moja ljuba mamica
Pomni, ljubica
na Kranju

Celica smrti št. 4

V celicah smrti

v Begunjah, kjer je zdaj muzej talcev

- V TEJ STAVBI JE BILO V LETIH 1941—1945 ZAPRTIH 12.096 TALCEV, OD TEGA 9411 MOŠKIH, 2280 ŽENA IN 405 OTROK
- V ČASU NEMŠKE OKUPACIJE SO NACISTI IZ TUKAJŠNJIH ZAPOROV ODVEDLI 821 TALCEV V SMRT, 4448 PA V RAZNE ZAPORE IN TABORIŠČA.

CELICA SMRTI ŠT. 4. Taka, kot je bila v najstrašnejših dneh zgodovine našega naroda: puša in prazna, grozeča v svoji mrzli tišini, z majhnim, močno zamreženim oknom pod stropom, z debelimi vrati z dvema lincama, pa z zidovi, popisanimi z zadnjimi pozdravi svojcem, s črticami in datumi, z imeni in sporočili... Na tleh v kotu kos raztrgane in zamazane odeje, ki je služila na smrti obsojenim slovenskim patriotom kot zadnje ležišče, zraven pa literarna steklenica z odbitim vratom...

Taka, kot v letih najstrašnejših muk in trpljenja, le da so vrata široko odprta, pred njimi ne stoji esesovski birič z bičem, napis na zidovih pa so očisti in zavarevani s steklom. Nema pa kaj zgovorna priča strahot in nasilja, krvi in boja slovenskega človeka...

»Sama sem v bunkerju. Ne vem, kaj bo z mano; veliko trpim. Kje je moj ljubi dom in moja ljuba zlata mamica?«

Nad tem je ime: Naglič Francka, spodaj pa pretresljiv napis:

»Stara sem 17 let.«

Tu, v kotu celice, dobro ped nad podom, je še ena roka mladega dekleta, morda še otroka, vrezala v omet tele besede:

»Bolana sem, imam tempe(raturo), glava me boli, mraz me trese, pa ni človeka do mene. O moja preljuba mamica, kje

si, oh, kje? Pridi po mene, pridi, majčica zlata!«

Zraven pa datum: 21. 9. 1944.

V JUTRANJEM MRAKU dne 6. aprila 1941 je Nemčija brez vojne napovedi napadla Jugoslavijo.

»Kralj Matjaž, o katerem pravijo, da bo dovedel ljudstvo do sreče in blagostanja, je vstal in prišel med nas, imenuje se — Adolf Hitler.«

(Fotokopija izreza iz dvojezičnega stenskega časopisa.) Prvi dnevi nemške okupacije v Skofji Loki.

Razglas šefa civilne uprave o prevzemu oblasti na Gorenjskem in v Mežiški dolini. — 30. april 1941.

Nemški poštni žigi slovenskih krajev, pisanje slovenskih imen v nemškem jeziku...

Celica smrti št. 1. Dokumenti o vdoru fašističnega »nadčloveka« v naše kraje.

MALA GALERIJA razbojnikov kljukastega križa, ki so odločali o usodi prebivalstva na Gorenjskem:

Hitler, Himmler, Rainer, Rösenner, Janer, Druschke, Linke, Kinkelin, Luther.

V vitrini celice smrti št. 2 so gestapovski rekviziti: revolver, bič — gumijevi in žičnati, lisice..., na steni pa veriga, s katero so priklepali jetnike...

TOVARISI, MASCUJTE NAS!

Fotografija Park hotela na Bledu: tu je bil glavni sedež civilne uprave in gestapovskih uradov — leglo nacističnih strahot na Gorenjskem.

CELICA SMRTI ŠT. 5. V njej so trije koli. Koliko mož, žena in otrok je, privezanih nanje, zadnjič uprlo svoje oči na domačo zemljo, jo v mislih poljubilo, s krvjo in znojem prepričano, poslalo zadnje pozdrave mamiči, ljubemu, očku...

V CELICAH SMRTI V BEGUNJSKI GRASČINI SO V NEDELJO, 8. MAJA ODPRILI MUZEJ TALCEV — KOT SPOMIN NA NAJMRAČNEJŠE DNI V ZGODOVINI NAŠEGA NARODA IN KOT OPOMIN VSEM, DA SE PODOBNE STRAHOTE NE SMEJO NIKDAR VEČ PONOVI. MUZEJ JE NASTAL NA POBUDO IVANA BERTONČIJA-JOHANA IN PO IDEJNI ZASNOVI TER IZVEDBI SLAVKA SMOLEJA, S SODELOVANJEM MARTINA PRESERNA IN ARHITEKTA MARKA SLAJMERJA

... Iz muke, trpljenja in suženjstva nešteti milijonov bo vzrasla naša domovina...

Srednji kol je iz Drage, krajna dva pa iz Lancovega pri Radovljici. Na enem izmed obeh so Nemci dne 17. oktobra 1941 umorili Reško Dragarjevo, prvo gorenjsko ženo, privezano ob kolu.

ČE TI SRCE V BOLESTI MRE
ČE STRE SE TI V VELIKI
BOLI

CE SLEDNJA NADA SE PODE
OBUPATI NIKDAR NIKOLI

(Napis v celici smrti št. 3)

... Morda Vam pišem zadnjič, morda je to moj zadnji klic na pomoč. Zato spravite ta listek in ga imejte za spomin name in na ta kraj, kjer tudi mladi ljudje osive in se postarajo na leta. Prejmite prišrne pozdrave od Vašega Franceljna.

Tako je zaključil svoje zadnje pismo Franc Rogelj iz Skofje Loke, ki je bil zaprt v Begunjah in ustreljen v Mostah pri Zirovnici v skupini 29 talcev.

ZAPORI V BEGUNJAH niso bili le nemško morišče talcev na Gorenjskem — bili so tudi vmesna postaja za mnoge zapornike, obsojene na izgon iz dežele.

Je bela cesta uglajena, v Reich za nas pripravljena. Po njej pa gremo Slovenci mi, prav žalostni smo vsi. (Odlomek iz pesnice slovenskega pregnanca.)

MATHAUSEN, BUCHENWALD, DACHAU, AUSCHWITZ... taborišča smrti... — Ubijali so jih s težkim delom, mrazom, medicinskimi poskusi, lakoto...

Iz posušenih tetoviranih kož jetnikov so v Buchenwaldu izdelovali senčnike za namizne svetilke, iz netoviranih človeških kož pa sedala za dvokolesa, aktivke in ženske torbice.

BORCI KOKRSKEGA ODREDA so 4. maja 1945 osvobodili iz begunjskih zaporov 589 jetnikov, vsi policijsko posadko pa zajeli.

NI BESED, ki bi opisale vse strahote v desetih celicah smrti, na dvorišču begunjskih zaporov, v Dragi, dolni krvi... V IMENU LJUDSTVA!

Gestapovskim rabijem s kljukastim križem je vojno sodišče v Ljubljani izreklo pravično kazen...

... Tedaj bodo le še grenak in grd spomin te gosposke domovine, na suženjstvu zidane, s krvjo in solzami gnojene, sramota človeštvu, zasmeš pravici... (Ivan Cankar: Lepa naša domovina.)

DOLG HODNIK ob celicah smrti je poln obvestil, razglasov in lepakov o streljanju talcev...

... Ta domovina je vredna najhlaštnejše krvi in najboljše življenja...

Deklece ob grobu očeta talca: Begunje, Dan mrtvih 1945. Soplek rož za spomin.

— HČERKA MOJA, VEM, DA TI HUDO JE PO OČETU...

Andrej Triler
Foto: Franc Perdan

Nov kulturno zgodovinski objekt

Radegundina cerkva razkrila svojo skrivnost

Radegundino cerkvo v Srednji vasi pri Kranju lahko že z bežnim pogledom, zlasti kar za bežnim zunanjo podobo, ocenimo kot dokaj zanimiv poznogotski objekt sakralne arhitekture. V listinah jo omenjajo že leta 1494. Če pa upoštevamo, da datirajo stenske slike v notranjosti cerkve nekako v sredino 15. stoletja, tedaj sodi objekt še v zgodnejšo dobo. In prav te stenske slike (secco-tehnika), ki jih je po naključju odkril restavrator mestnega muzeja v Kranju Boris Sajovic, uvrščajo cerkvo med pomembnejše kulturno-zgodovinske objekte na Gorenjskem. Že prva poskusna sondiranja so vsilila domnevo, da pokriva so stenske domala celotno severno steno ladje, kar je pozneje odkritje potrdilo. Zal pa so nekateri detajli slik precej uničeni s pilastri (oporniki), novimi okni in končno s postavitvijo novejšega oltarja.

Ker je bila medtem odkrita domala vsa severna stena, lahko slike obravnavamo podrobneje. — Stena je razdeljena v dva pasova. Spodnji pas prikazuje pohod treh kraljev, zgornji pas pa pasijon, od katerega sta trenutno odkrita in bržčas ohranjena le dva prizora. Kompozicija pohoda treh kraljev se odvija od leve proti desni in se zaključuje pred Marijo z detetom. V tem zadnjem detajlu je zelo zanimiva arhitektura Betlehema. Glavna odlika slik je izredno razgibana kompozicija z množico služabnikov, vojščakov in drugih spremljevalcev in ne nazadnje izredno intenziven in razgiban kolorit.

Odkritje je toliko pomembnejše, ker gre za enega najbogatejših primerov pohoda treh kraljev, kar so jih našli na Slovenskem. Po pomembnosti ga lahko primerjamo celo s slikami v Mačah. Po dosedanjih ugotovitvah sodijo slike v sredino 15. stoletja

in imajo mnoge značilnosti in vplive italijanskega slikarstva. Točnejšo datacijo pa bo moč ugotoviti šele potem, ko bodo

Detajl s Pohoda treh kraljev

posamezne detajle slik, zlasti bogate noše in značilne modne podrobnosti, natanko proučijo.

Severna stena ladje ni razočarala. Kaj pa južna stena? Tudi to bodo sondirali, saj obstaja možnost novih odkritij. Vsekakor pa so že odkrite slike dovolj pomembne, da se je Radegundina cerkva uvrstila med najzanimivejše kulturno-zgodovinske spomenike na Gorenjskem. — Restavratorska dela finansira Oblo Kranj iz sklada za spomeniško varstvo. —aa

Doslej največja prireditev

Zapisek ob koncertu jeseniških glasbenikov

Glasbena šola na Jesenicah je s koncertom, ki ga je priredila v ponedeljek zvečer v Čufarjevem gledališču na Jesenicah dosegla nepričakovan uspeh. — Občinstvo, ki je dvorano napolnilo kot že dolgo ne, saj so bile razprodane vse vstopnice, se je ponovno prepričalo o pozitivnem delovanju jeseniških glasbenih pedagogov na šoli, pa tudi izven nje, in o tesnem sodelovanju glasbene šole z jeseniško ter ostalimi Svobodami.

Mešani zbor na zadnjem koncertu jeseniških glasbenikov

Simfonični orkester Glasbene šole, pomnožen z godbeniki jeseniške in javniške Svobode, se je pod taktirko Rada Kleča predstavil kot orkester, ki se lahko meri s podobnimi orkestri tudi v večjih mestih. Solisti, ki so nastopili ob spremljavi orkestra, kakor Vlado Rotar, Tine Rant, Andrej Kosem, Rina Brunova, Pavca Klečeva in Marica Balohova, so zapeli posamezne operne arije dovršeno, kar je vsekakor velik uspeh prof. Skofove, ki poučuje solo petje. Med instrumentalisti pa je zlasti navdušila prof. Silva Gračnerjeva s I. stavkom Allegro molto moderato iz klavirskega koncerta E. Griega. — Najvažnejši pa je bil zaključek koncerta — solisti ob spremljavi zbora in orkestra (Odlomki iz Ballinjeve »Norme« in Verdijevega »Nabucca«). Zbor, ki so ga sestavljali komorni zbor jeseniške Glasbene šole, komorni zbor jeseniške Svobode in zbor žirovniške Svobode, se je predstavil kot novo enotno telo s svežimi glasovi.

Koncert operne in solistične glasbe, ki ga je nastudirala jeseniška glasbena šola, je priredila Svoboda Tone Čufar na Jesenicah in ga vključila v repertoar kulturno-umetniških ve-

čerov sezone. S tem je Svoboda Jesenice dokazala pripravljeno skrbeti za koncertno dejavnost na Jesenicah, predvsem pa za nudenje pomoči pri vzgajanju glasbenega kadra, formiranju instrumentalnih in vokalnih ansamblov ter prirejanju kvalitetnih koncertov.

Največje zasluge za več kot uspešen koncert ob zaključku letošnjega šolskega leta pa ima ravnatelj jeseniške glasbene šole Rado Kleč, ki je dal iniciativo in je ves program koncerta skoraj sam nastudiral. Za dosežen uspeh so bili tako on kot solisti in vsi nastopajoči deležni zasluženega priznanja, ki naj da vzpodbudo za bodoče delo z željo, da bi bilo na Jesenicah v prihodnje čimveč podobnih prireditev. — U.

LJUBLJANSKI GLEDALIŠČNIKI NA TRATI

V četrtlet zvečer je Mestno gledališče iz Ljubljane gostovalo na Trati pri Skofji Loki s komedijo L. Firnerja »Kukavica«. Predstava je privabila v dvorano razen članov delovnega kolektiva Gorenjske predilnice tudi številne domačine in okoličane, ki so izrazil željo, da bi bile podobne prireditve na njihovem odru pogostejše. —an

Beseda o dramskem krožku jeseniške ginnazije

Tradicija jeseniških maturantov je, da za zaključek srednje-šolskega študija uprizorijo

dramsko delo. Tako so se doslej ob zaključkih šolskih let zvrstila še naslednja gledališka dela: »Zalujoči ostali«, »Mali lord«, »Matura«, »Robinzon ne sme umreti«, »Divji lovec« in druge. Tem se je pridružila letos pristrčna komedija »Logaritmi in ljubezen«, ki jo je spisal hrvatski dramatik Geno Senčić. Z navjno igro iz dijaškega življenja, ki jo lahko imenujemo optimistična komedija, se odpira mladim gimnazijcem nov svet srečnejšega življenja: na gimnaziji, v sportu in ljubezni. Komedijo je z večjo pedagoško roko in bogatimi izkušnjami z mladim igraljskim kadrom režiral prof. Jože Tomazič, sceno pa je pripravil Bojan Cebulj.

Premiera je bila minulo soboto za dijake jeseniške gimnazije in učence višjih razredov osemletke »Prežihov Voranc«. — Mladina je letošnje maturante jeseniške gimnazije nagradila z navdušenim aplavzom. Prav takega aplavza pa so bili deležni mladi igralci tudi s strani odraslih v soboto in nedeljo zvečer, ko so predstavili ponovno. — U.

NOVOSTI STUDIJSKE KNJIŽNICE V KRANJU

LEKSIKONI

- Leksikon spoljne trgovine, Zagreb 1951.
- Mali ekonomski rječnik, Zagreb 1953.
- Popularni medicinski leksikon, Zagreb 1958.
- Skutelj A.: Škijaški leksikon, Zagreb 1950.
- Tokin-Lukić: Filmski leksikon, Novi Sad 1953.
- Veterinarski leksikon, Zagreb 1952.
- Vuković M.: Mali knjižarski leksikon, Beograd 1959.
- Zadružni leksikon FNRJ, Zagreb 1957.
- Webster's Geographical Dictionary, Springfield 1949.
- Nouveaux petit Larousse illustré, Paris 1952.
- Heinzel E.: Leksikon historischer Ereignisse und Personen in Kunst, Literatur und Musik, Wien 1956.
- Herders Volkslexikon, Freiburg 1952.
- Hiller H.: Wörterbuch des Buches, Berlin 1953.
- Hunger A.: Leksikon der griechischen und römischen Mythologie, Wien 1955.
- Jahn J.: Wörterbuch der Kunst, Stuttgart 1953.
- Kindermann — Dietrich: Leksikon der Weltliteratur, Wien 1951.
- Kirchner J.: Leksikon des Buchwesens, Stuttgart 1953.
- Kleine slavische Biographie, Wiesbaden 1958.
- Knauers-Lexikon A bis Z, München 1956.

RTV LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 15., 22. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI SPORED od nedelje, 15. maja 1960 do sobote, 21. maja 1960

NEDELJA, 15. maja

- 6.00 Nedeljski jutranji pozdrav
6.30 Vedri zvoki
7.15 Reklame
7.30 Radijski koledar in prireditve dneva
7.35 Češka godba vas zabava
8.00 Mladinska radijska igra - Srajca srečnega človeka
8.40 -Mihec sončkov brat-poje otroški zbor RTV Ljubljana
8.50 Z glasbo v novi tečen
9.50 Koncert za violino in orkester v E-duru
10.00 Še pomnite tovariši...
10.30 Iz vokalnega ustvarjanja Marjana Lipovška
11.00 Zabavni orkestri jugoslovanskih radijskih postaj
11.30 Zdravko Stefančič: Življenje na razpotju
12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - I.
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Za našo vas
13.45 Zabavna glasba jugoslovanskih skladateljev
14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Reklame
15.30 Kar najraje poslušate (iz oper)
16.00 Humoreska tega tedna - Dve japonski humoreski
16.20 Intermezzo z godali
16.30 Domače viže v dvo- in tričetrtinskem taktu
16.45 G. F. Haendel: Ognjemet
17.00 Šestdeset minut športa in glasbe
18.00 Radijska igra - Ivan Cankar
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.05 Izberite melodijo tedna
21.00 Obisk pri skladatelju Pavlu Sivcu
22.15 V plesnem ritmu z domačimi ansambli in orkestri
23.10 Josip Slavenski: Simfonični epos
23.35 Lepe melodije

PONEDELJEK, 16. maja

- 5.00 Dobro jutro
8.05 Gustave Charpentier: Vtisi iz Italije
8.40 Poje Planinski oktet iz Maribora
9.00 Naš podlistek - Oznaka časa II.
9.20 Za vsakogar nekaj iz arhiva zabavne glasbe
10.10 Arije iz Verdijeve opere Ples v maskah
10.35 Majhni zabavni ansambli
11.00 Drobne skladbe Mozarta in Beethovna
11.30 Oddaja za otroke
12.00 Iz zapiskov Tončke Maroltove
12.15 Kmetijski nasveti - Zakaj sladkorna pesa lani ponekod ni uspela?
12.25 Pet popevk za pet pevcev
13.40 Matko Davčić: Istrska suita
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Pisana vrsta narodnih pesmi
13.50 Vladimir Lovce: Klavirske skladbe
14.05 Zabavni orkester Francec Pourcel
14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Naši popotniki na tujem
16.00 V svetu opernih melodij
17.10 Srečno vožnjo (oferjem na pot)
18.00 Radijska univerza - Mosta III. del
18.15 Franc Schubert: Rondo za violino in godalni orkester v A-duru
18.30 Sportni tednik
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Portreti z Broadwaya - XIV. oddaja
20.45 Kulturna tribuna
21.00 Simfonični koncert Slovenske filharmonije
22.52 Sonata quarta v e-molu
23.10 Plesni zvoki iz studia 14 - plesni orkester RTV Ljubljana

TOREK, 17. maja

- 5.00 Dobro jutro!
8.05 Jutranji spored slovenske solistične glasbe
8.30 Iz filmov in glasbenih revij
8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo
9.25 Zvonimir Ciglič: Prva simfonija
10.10 Izberite melodijo tedna
11.00 Dve suiti
11.23 Naši pevci v popularnih operah
12.00 Prislunimo instrumentalnemu kvartetu Skerjanček
12.15 Kmetijski nasveti - ing. Jože Ferčec: Načrtovanje krmljenja molznic
12.25 Samospeve Ivana Zajca poje Dana Ročnikova
12.45 Trio Modic Van igra
13.30 Fr. S. Rust: Sanjska dežela
13.50 Petnajst minut z vašim kvintetom
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo
14.35 Sopranske arije iz Mozartovih oper
15.40 Listi iz domače književnosti
16.00 Izbrali smo za vas
17.10 Razgovor z volilci
17.20 Beethoven: Četrta simfonija
18.00 Iz zbornika spominov
18.20 Količek za mlade ljubitelje glasbe
18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih
20.00 Črneke duhovne pesni izvajajo zbor Grahama Jacksona
20.30 Radijska igra - Pred snežnim pogorjem
21.25 Peer Gynt - suita št. 1
21.40 Dvajset minut z orkestrom Marty Gold
22.15 Slavna dela komorno-glasbene literature
23.10 Zabaval vas bo ansambel Mojmir Sepeta
23.35 Ameriške popevke

SREDA, 18. maja

- 5.00 Dobro jutro
8.05 Mladina poje
8.30 Trnuljčica, baletna suita
9.00 Jezikovni pogovori
9.15 Kaledoskop zabavne glasbe
10.10 Solista Antonio Janigro in Igor Ozim igrajo priljubljene skladbe
10.40 Dunajski valčici
11.00 Zborci iz ruskih oper
11.30 Oddaja za cicibane
12.00 Kmečka godba
12.15 Kmetijski nasveti - ing. Rado Linzner - Dovolj nastilja za naša posestva
12.25 Pisani zvoki z Dravskega polja
12.45 Poje Jelka Cvetežar
13.30 Zborovske skladbe in prireditve Matije Tomca
13.50 George Gershwin: Kubanska uvertura
14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
14.35 Potpuri za zabavo
15.40 Novost na knjižni polici
16.00 Koncert po željah
17.10 Sestanek ob petih
17.30 Veliki orkestri - znane melodije
18.00 Kulturna kronika
18.20 Iz slovenske solistične glasbe od Novih akordov do danes
18.45 Domače aktualnosti
20.00 Trio Oskar Peterson z godali
20.20 Opera v treh dejanjih - Rodelinda
23.10 Popevke na tekočem traku
23.35 Dve partituri Alojza Srebotnjaka

ČETRTEK, 19. maja

- 5.00 Dobro jutro
8.05 Iz opernega sveta
8.30 Ljubljanski oktet poje pesmi Lovra Hafnerja
8.55 Radijska šola za višjo stopnjo

9.25 Od melodije do melodije

- 10.10 Danilo Bučar: Belokranjske pisarnice
10.35 Pet minut za novo pesmico
11.00 S popevkami čez kontinente
11.35 Skladbe Isaaca Albani-za in Manuela de Falle
12.00 Makedonske narodne pesmi
12.15 Kmetijski nasveti - ing. Uroš Janko: Kako poteka pitanje telet v ljubljanskem okraju
12.25 Anton Foerster: III. dejanje opere Gorenjski alavček
13.30 Ansambel Srečka Dražila
13.50 Klavir v ritmu
14.05 Anton Lajovic: Capriccio
14.20 Sport in športniki
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.40 S knjižnega trga
16.00 Frank Martin: 8 preludijev za klavir
16.30 S popevkami po svetu
17.10 Usmerjanje v visokošolske poklice
17.15 -Pa se sliš...-
17.35 Plesni zvoki velikih mest
18.00 Turistična oddaja
18.15 Spoznavajmo naše umetnike
18.45 Radijska univerza - Božo Petek: Pol stoletja našega letalstva
20.00 Četrtek večer domačih pesni in napevov
20.45 Godalni zabavni ansambel p. v. Boruta Lesjaka
21.00 Literarni večer
21.40 Komorni intermezzo
22.15 Po svetu jazza
23.10 Sergeju Prokofjevu v spomin

Petek, 20. maja

- 5.00 Dobro jutro
8.05 Odprimo glasbeni atlas
9.00 Naš podlistek
9.20 Znanj pevci - priljubljene popevke
9.40 Količek za mlade ljubitelje glasbe
10.10 Iz Bizetove Carmen
10.35 Panorama zabavnih melodij
11.00 Iz domače in tuje solistične glasbe
11.30 Družina in dom
11.45 Komorni zbor RTV Ljubljana p. v. Milka Skoberneta
12.00 Zvoki s Havajev
12.15 Kmetijski nasveti - Tončka Kavčič: Družbeno-politična dejavnost žensk v okraju Gorica
12.25 Narodne ob spremljavi harmonike
12.40 Zabavna ruleta
13.30 Dve operni uverturi
13.45 Dvajset minut z orkestrom Norrie Paramor
14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
14.35 Majhen koncert pianista Kendalla Taylorja
15.40 Iz svetovne književnosti
16.00 Petkov koncert ob starih
17.10 Razgovor z volilci
17.20 Lahka glasba
17.40 Poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška
18.00 Človek in zdravje
18.15 Popevke se vrstijo
18.30 Iz naših kolektivov
20.00 Majski festival otroških pesni 1960
20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled
20.30 Skladateljske silhuete iz večerajnjega sveta
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
22.15 Angleški plesni orkester Eric Delaney
22.30 Nočni operni koncert
23.10 Kvintet Jožeta Kampiča
23.35 S popevkami v deželno sanj

SOBOTA, 21. maja

- 5.00 Dobro jutro
8.05 Ali vam ugaja?
8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
9.25 Revija naših pevcev in samospevov
10.10 Melodije za razvedrilo
10.40 Partizanski zbor Srečko Kosovel
11.00 Matija Bravničar: Prva simfonija
11.30 Pionirski tednik
11.50 Stiri narodne pesmi za dobro voljo
12.00 Zabavni orkester RTV Beograd
12.15 Kmetijski nasveti - ing. Dušan Terčelj: Spravljanje lesene vinske posede
12.25 Domači napevi izpod zelenega Pohorja
12.45 Trio Dorka Skoberneta
13.30 Ljubezenski dvospeli v operah
14.05 Vilim Markovič: Dramatična uvertura
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.40 Na platnu smo videli
16.00 Slovenska pesem od romantike do danes - XV. oddaja
16.30 Od tu in tam
17.10 Usmerjanje v visokošolske poklice
17.15 Glasbena križanka št. 24
18.00 Jezikovni pogovori
18.15 Zabavna paleta
18.45 Okno v svet
20.00 Spoznavajmo svet in domovino
21.15 Za prijeten konec tedna
22.15 Oddaja za naše izseljence
23.10 Do polnoči v plesnem ritmu

Televizijski spored

NEDELJA, 15. maja

- 10.00 Film O LASSIE
10.30 Pionirska šolska zadruga - reportaža
11.00 Srečanje vaške mladine o okrajev Ljubljana, Celja in Kranja - prenos iz Nakla
20.00 TV dnevnik
20.20 Kulturna panorama
20.30 Dokumentarna oddaja
20.50 Nocoj nastopamo - zabavno glasbena oddaja
21.50 Sedem dni zanimivih dogodkov doma in po svetu

PONEDELJEK, 16. maja

- 18.00 Oddaja za družino in dom
20.00 TV dnevnik
20.20 Sportni tedenski pregled
20.50 Reklame
21.00 Celovečerni film

TOREK, 17. maja

- 20.50 Prenos sporeda tuje televizijske postaje

SREDA, 18. maja

- 18.00 Sestanek ob šestih
18.45 Oddaja o telesni kulturi in sportu
20.00 TV dnevnik
20.20 Aktualna tema: Nelojalna konkurenca
20.30 Tja in nazaj - operni skeč
21.00 Morris Rhavel: Španska ura, prirejena opera za TV študijo

ČETRTEK, 19. maja

- 20.00 Prenos sporeda tuje televizijske postaje

PETEK, 20. maja

- 20.00 Prenos sporeda tuje televizijske postaje

SOBOTA, 21. maja

- 18.00 Glasbenc potovanje - oddaja za najmlajše
18.45 Televizijska pošta
20.00 TV dnevnik
20.20 TV reklame
20.30 Premiera angleškega filma
22.00 Zgodba iz serije TV filmov o nevidnem človeku

DRUŽINSKI POMENKI

Nekaj napotkov za prehrano okrevajočih otrok

V prehrani okrevajočih otrok čemo tako, da jim dajemo temo biti odstotek nekaterih snovi večji kot v normalni prehrani, to so predvsem beljakovine, vitamini in mineralne snovi.

Zivila so sestavljena razen iz vode, vitaminov in mineralnih snovi tudi iz beljakovin, ogljikovih hidratov (škrob, slakor) in maščob. Ogljikovi hidrati in maščobe oskrbujejo telo z energijo, beljakovine pa ga gradijo in obnavljajo. Teh ne moremo z ničemer nadomestiti, prav zato so nujno potrebne za pravilno prehrano.

V času bolezni in okrevanja je potreba po beljakovinah večja, ker le-te obnavljajo poškodovano tkivo. Telo samo si lahko ustvarja le zalogo maščob, beljakovne pa mu je treba dovajati vsak dan sproti.

Okrevajočim otrokom moramo dati hrano, ki vsebuje kar največ vitaminov in mineralnih soli. Ogljikovih hidratov jim dajemo običajno količino, razen seveda pri sladkorni bolezni. Količino maščob zmanjšamo, ker so le-te težje prebavljive.

V času okrevanja otrokom jed običajno ne diši. Tek jim pove-

čemo tako, da jim dajemo temo biti odstotek nekaterih snovi večji kot v normalni prehrani, to so predvsem beljakovine, vitamini in mineralne snovi. Zivila so sestavljena razen iz vode, vitaminov in mineralnih snovi tudi iz beljakovin, ogljikovih hidratov (škrob, slakor) in maščob. Ogljikovi hidrati in maščobe oskrbujejo telo z energijo, beljakovine pa ga gradijo in obnavljajo. Teh ne moremo z ničemer nadomestiti, prav zato so nujno potrebne za pravilno prehrano. V času bolezni in okrevanja je potreba po beljakovinah večja, ker le-te obnavljajo poškodovano tkivo. Telo samo si lahko ustvarja le zalogo maščob, beljakovne pa mu je treba dovajati vsak dan sproti. Okrevajočim otrokom moramo dati hrano, ki vsebuje kar največ vitaminov in mineralnih soli. Ogljikovih hidratov jim dajemo običajno količino, razen seveda pri sladkorni bolezni. Količino maščob zmanjšamo, ker so le-te težje prebavljive. V času okrevanja otrokom jed običajno ne diši. Tek jim pove-

Otroka k jedi ne silimo, sam pa tudi ne sme čutiti, da so starši zaskrbljeni, ker noče jesti, ker to lahko njegov odpor proti jedi še podaljša.

Primeri enodnevnih prehran

- 1. zajtrk: mleko, prepečenec, jabolko;
dopoldanska malica: rezina kruha z redkvičnim namazom, sadni sok;
kosilo: špinača s krompirjevo kašo in sesekljanimi jetri, jogurtov puding;
popoldanska malica: sadje;
večerja: mlečni zdrob, izboljšana kašica.

Za najinega miljenčka

Potrebujemo 250 g debele volne, 1 par pietlik št. 4 in 3 m svilenega traku.

Popis velja za debelino volne, katere 20 petelj v širino meri 10 cm.

Vzorec: 1. vrsta: vse petlje popletemo desno. 2. vrsta: vse petlje popletemo levo. 3. vrsta: +1 desno, 1 ovoj, 2 petlji desno skupaj popletemo +. Od + do + ponavljamo. 4. vrsta: + 1 de-

sna, 1 ovoj, ovoj iz prejšnje vrste pa z naslednjo petljo desno skupaj popletemo +. Od + do + ponavljamo. Vse vrste ponavljamo.

Nasnujemo 142 petelj in spletemo 12 vrst na licu in na narobni strani desne. Nato pletemo prvih in zadnjih 8 petelj še vedno tako za stranski rob, preko srednjih petelj pa pletemo v vzorcu. Ko napletemo 66 cm - merjeno od osnutka - pa spletemo zopet 12 vrst na licu in na narobni strani desne, nakar vse petlje zazankamo. Tako dobimo 70 x 70 centimetrov veliko ruto.

Izdelava. Odrežemo 70 cm dolg trak, ga prepognemo čez pol in sešijemo vogal. Ta vogal natakemo na vogal rute ter ga desno in levo od vogala prišijemo z obema robovoma traku na rob rute. Na obeh koncih tega traku pa pustimo male odprtine, skozi katere vpeljemo v ta svilen rob ostali del traku. S

NASVETI

- Okenske šipe lahko lepo očistimo s kisovo vodo, jih nato speremo in zbižemo še s čisto krpo oziroma jelenovo kožo. Kis je tudi dobro sredstvo za čiščenje temnih robov pri kopalnih kadih.
Kadar pomivamo tla v stanovanju, nastane rad neprijeten duh, ki počasi izgine šele, ko se tla posuše. Prijetno in sveže bo zadušilo, če vodi primošamo nekaj kapelj terpentinskega olja.
Umazane peščice pri šuškanju ali pečeh hitro umijemo s časopisnim papirjem, ki ga namakamo v mešanico salmijakovca in vode. Peč mora biti mrzla. Roke si očujemo pri tem delu tako, da jih prej, ko so še suhe, dobro natremo z maslnim milom.

Žene po svetu

ANGLEŽINJE V POKLICU SO SREČNEJŠE

To je pokazala anketa, ki je je laburistični list "Labour" izvedel pri svojih bralcih. Izpravevali so samo poročene, vendar oba zakonca, moža in ženo. Precej več kot 50% Angležinj v poklicu je odgovorilo, da so srečnejše, ker delajo tudi zunaj doma, čeprav si poklica večinoma niso izbrale zaradi "sreče", temveč delajo "za denar". Za večino teh omoženih Angležinj ta denar ni življenjska nujsnost, pač pa jim omogoča "dostojnejše" življenje in drobno razkošje. Vendar se mnenje mož in žena v tej točki razlikuje: žene trdijo, da je njihov zaslužek družini potreben, možje pa, da je samo "dobrodošel dodatek". 60% žena je odgovorilo, da je večji napor, ki je združen v dvojnjo obremenitvi, bogato poplačan s tem, ker so samostojne, pridejo med ljudi in se bolje razumejo z možem! Samo 10% jih je trdilo, da jih gospodinjstvo preveč utruja.

BELGIJSKE ŽENE IN DELO

Belgija je dežela, kjer ženske še zmeraj niso enakopravne, čeprav se zakonodaja počasi ureja. Vendar pomenijo ženske, zaposlene pri rednem delu zunaj doma, danes 23% vseh zaposlenih. Povprečno delata zunaj doma dve izmed sedmih žensk primarne starosti in od teh 52% ki še niso dosegle 30 let, 40% med 30 in 50 letom in 8% čez 50. Največ je delavk (36%) precej manj pa uradnic (13%) in prodajalk (11%). Samskih je preko 50%, od poročenih pa jih 40% nima otrok, 35% samo enega, 15% dva in 10% tri in več otrok. Vidimo torej, da so tudi v Belgiji ženske krepko stopnje iz zaprtega kroga domačega osnija in družine.

MODA

Lepa spomladanska obleka za toplejše dni. Bele kombinacije so moderne, zato naj vašo obleko, izdelano po našem modelu krasita bel gumb in bel pas

CHESSMANOVA OPOROKA

LOVČEVA HČI

Riše Milan Batista

Končala se je Chessmanova igra s smrtjo. Po dvanajstih letih, ki jih je prebil pred plinško celico, je stopil v njo, 2. maja ob 18. uri. V agoniji je bil osem do petnajst sekund.

Ameriški časniki so že začeli objavljati Chessmanove posmrtno spise. V enem izmed njih, ki nosi naslov »Glas iz groba« — Chessman med drugim piše:

«Smrtna kazen je določena za tiste, ki se ne morejo rehabilitirati. Charly Chessman, ki je pred tolikimi leti stopil v celico smrti in Charly Chessman, ki je bil zaduščen s strupenimi plini, sta dve popolnoma različni osebi.

Menim, da bi slednji lahko živel koristno življenje, če bi bilo državi za resnico ne pa za masševanje.»

Na slikah: Chessman podpisuje svojo oporoko

166.

Vencelj si je vtepel v glavo najprej ugnati starega Neka. Nekaj dni je postopal okoli Bukovega hriba dokler ni srečal Neka ki se je s kože miz doline vračal v koč. »Kam pa?« ga je vprašal. »V dolino« mu je odgovoril Nek. »Ti bom že pokazal dolino.« si je mislil Vencelj. Nek je zamišljen korakal naprej skozi meglo. Že blizu koč je bil, ko je zaslišal žalosten srnji vek. Odložil je koš, in se preril skozi grmovje v smeri glasu. Spet je zapivkalo in že je ugledal srno v zanki. Zival se mu je zasmilila globoko v srce.

167.

Skozi grmovje je stopil do nje. Ko ga je začutila, se je silovito pognala, in se zadavila. »Prekleti zankarji.« je mrmral Nek, in skušal srno rešiti iz stisnjene žice. »Stoj lopov! Roke kvišku!« je zavpil Vencelj, ki mu je tiho sledil. »Zdaj te imam, jazbec ti stari! Zankarji mi, mrha! Zaman ga je Nek pogovarjal. »Na žandarmerijo ali pa streljam.« je vpil lovec in mu nameril naravnost na prsi. »Kar ubij, grinta, če te ni sram. Neka ti ne boš spravil nikamor.« Nazadnje je Vencelj moral sam srno odnesti v dolino. Nek pa je nevoljen odšel.

168.

Navsezgodaj zjutraj so Neka zbudili močni udarci na vrata. Odrinil je zapah. Dva žandarja sta ga obstopila z bajoneti na puškah. »V imenu postave si aretiran, staruh!« Premetala sta koč, vklenila moža v železje, in ga odgnala v dolino.

Na Zaslapu so se ustavili. Zandar je iskal pri Vencelju nove podatke. Minka in Jozelj sta videla Neka v verigah, bila sta jezna. »Zdaj bo hudič v revirju.« je dejal Jozelj in kiel novega lovca.

Urbanistična holezen

21. aprila je postalo novo glavno mesto največje južnoameriške države Brazilije, Brasilia. Za novo prestolnico bi lahko rekli, da se je rodila z najbolj sodobno boleznijo — stanovanjsko stisko. V novo prestolnico nenehoma prihajajo novi gostje. Na tisoče ljudi mora spat v svojih avtomobilih in na hitrico so morali postaviti šotore za 120.000 ljudi. V razdobju nekaj ur je postalo letališče v Brasiliji najbolj prometno na svetu. V dveh dneh je pristalo oziroma vzletelo tisoč letal. Prav tako so tudi vse ceste, ki vodijo k novemu glavnemu mestu, zatrpane z avtomobili.

Čeprav suženjstvo v klasičnem pomenu besede izginja tudi v zaostalih predelih sveta,

Kupčija z otroki Zlata cesta

nam marsikaj, kar se dogaja v mnogih civiliziranih deželah, priča, da se je suženjstvo pravzaprav le »razvilo« ali bolje rečeno »moderniziralo«.

Poglejmo, kaj pravi o tem Ernest Mittler, znani ameriški strokovnjak za socialne probleme, zlasti za družinske odnose: »Čimprej je treba sklicati mednarodno konferenco, na kateri bi aktivno sodelovali sociologi in pravniki.«

Mittler je to spoznal po tem, ko je ugotovil, kaj vse se skriva za posvajanjem otrok, za pojavom, ki je zavzel v ameriških družinah zelo velik obseg.

Svojo zahtevo dokumentira z dejstvom, da zadnja leta uvažajo v ZDA otroke iz Grčije, Italije in Koreje. Meštarji kupujejo otroke pri starših, ki težko živijo, ali od deklet, ki so po-

stale matere. Cene so neverjetno nizke. Za otroka ne plačajo več kot 1500 do 3000 dolarjev. Če otrok preseže določeno kvaliteto, na primer z lepo zunanostjo, se njegova cena povzpne na 10 tisoč dolarjev. Ameriška tajna organizacija potem vsestransko in zelo uspešno skrbi za čimširšo »distribucijo« zelo iskanega »blaga«.

Mittler navaja nešteto podatkov in trdi, da dajo ameriški zakonci na leto skupno okoli 45 milijonov dolarjev za nakup otrok. Zato reč se zanima okoli 80.000 ameriških družin brez lastnega naraščaja. V 35 ameriških državah pa ni zakona — pravi Mittler — ki bi trgovino te vrste preprečeval.

Zgodovinarji so izračunali, da je bilo od leta 3200 pred našim štetjem pa do danes 14.513 vojn, v katerih je zginilo življenje nič manj kot 3 milijarde 640 milijonov ljudi. V tem časovnem razdobju so se ljudje bojevali skoraj brez presledka, zdaj na tem koncu, zdaj na drugem koncu sveta. V več kot 5000 letih so ži-

veli v miru le borih 292 let. Vseh 14.513 vojn pa je veljalo 2 milijardi milijonov dinarjev. Za ta denar bi lahko kupili velikanski »trak« iz suhega zlata, ki bi bil dolg 40.000 kilometrov, širok 160 kilometrov in debel 10 metrov.

SKRITI LESTENCI

Na »sejmu svetlobe« v Stuttgartu so pokazali novost v moderni osvetlitvi. Pod stropom so razne luči, ki jih je mogoče odstraniti s pritiskom na gumb, kadar niso potrebne. Vsaka luč zase je pritrjena na ploščo, ki se lahko zavrti okoli svoje osi, tako da žarnica osvetli poljubni del prostora.

INDONEZIJA V ŠTEVILKAH

Najvažnejši indonezijski proizvod je kavčuk, katerega proizvodnja nenehno narašča in je dosegla leta 1954 750.500 ton. Istega leta so načrpali 10.775.000 ton nafte, ki jo predelajo največ v lastnih rafinerijah.

Pred zadnjo vojno je bilo v Indoneziji 2300 tovarn, največ na Javi (1700). V povojnem času, predvsem v zadnjih letih, pa so zgradili mnogo novih industrijskih obratov.

Zelezniško omrežje Indonezije meri blizu 7000 km. Od tega je na Javi železniških prog nad 4500 km. Cest pa je 75.000 km (na Javi 45%).

In še na kratko o vulkanih. Na področju Indonezije jih je 300, med katerimi je 50 še aktivnih.

Moteli v Ameriki

Statistični podatki kažejo, da se je v zadnjih dvajsetih letih število motelov v ZDA povečalo za štirikrat. Leta 1957 so jih našli že 70.000 od takrat naprej pa vsako leto zgradijo še približno 3000 novih. Podatki nam še povedo, da sliherno noč prespi v ameriških motelih približno 1.300.000 avtomobilskih potnikov.

Podvodni detektor

Za podvodne raziskovalce so izdelali v ZDA poseben detektor, ki ugotavlja kovine in sicer železo, aluminij, baker, srebro in zlato, tako v slani kakor sladki vodi in celo takrat, če so kovine globoko v zemlji, na primer v naplavinah, pesku ali med kamenjem. Potapljač nosi napravo pred seboj. Prozorna plošča na aparatu je zelo odporna in prenese vodni pritisk do globine sto metrov.

SLADKOR IZ SLADKE REPE

Grof Einsiedel je v Saxu napravil na svojih graščinah delavnico ali tovarno za kuhanje sladkorja iz sladke repe. Le-ta ima v sebi toliko sladkorja, da se to delo splača.

Konec aprila je prišlo do novega katastrofalnega potresa, tokrat v Iranu na področju mesta Lara in naselja Geraš. Pri potresu je bilo ubitih preko 3.000 ljudi prav toliko ranjenih, 17.000 ljudi pa je ostalo brez strehe. — Na sliki: sredi razrušenega Lara

Variacije na temo: NA CESTI NISI SAM

STANKO LAPUR SUOBODNIAR HRIBAR

Župnik ni odgovoril, temveč je kar nehote pogledal skozi okno, kakor da išče na večernem nebu, kje stoji mesec. Pravkar je zahajal lunin srp. Po poljih pa so migljali ognji, kakor da je padlo na zemljo tisoč zvezd.

«Nikar se ne pripravljaj,» se je vtaknil oskrbnik med Talerja in župnika. «Mi, ki smo tuji v deželi,» je rekel, «pa smo iste krvi, moramo biti složni! Naj nikoli noben demačin ne vidi, če si kdaj skočimo v las! To bi samo škodovalo našemu ugledu in moči. Repar sedi v kuhinji in ni treba, da bi kaj takega slišal. Njega moramo trdno privezati nase! Potrebovali ga še bomo!»

«Kmalu bo poroka in potem bo naš, juhel!» je Taler udaril ob mizo, da so zaplesale čaše. «In Vas, prečastiti, povabiva v svate,» je rekel, prijel čašo in nagnil.

Prečastiti pa je takrat segel po svoji najljubši jedi. Vsega spoštovanja vreden kos gosje pečenke si je rešil s pladnja na klužnik.

«Ne marate škofije, plebane?» se je oglasila oskrbnikova žena.

«Imam rajši prsi,» se je pošalil Gorjanski. «Samo široke in mehke morajo biti, kakor jih ima na primer tule gos.»

«Bom pa jaz škofije,» se je odločil Herman.

«Oskrbnik in škofija! Saj to se kar lepo sliši!» je menil župnik in mojsrsko odložil prsno kost od dišečega pečenja.

«Bi mi pokazali kost, reverende?» je zaprosil oskrbnik in že stegnil roko.

«Ne bodi viraževeren, Herman!» se je oglasila žena in duhovnemu gospodu natočila novo mero.

Župnik je pomežiknil. Prijel je s svojimi mesnatimi prsti prsno kost in jo smehljuje položil na Hermanov krožnik. «Za

kosti se nisem še nikoli gnal in jih prav rad prepuščam drugim,» je šaljivo pripomnil.

Herman je podržal kost proti luči. «Svetla in čista je,» je rekel čez čas.

«In kaj naj to pomeni gospod Herman?» je bil Taler razveden.

«Hoče biti kmet, pa ne pozna pomena!» ga je vščipnil oskrbnik. Potem pa je dvignil roko in s kazalcem potrkal na kost. «Huda zima se nam obeta, gospoda moja, in mnogo snega bo zapadlo,» je prerokoval s povzdignjenim glasom.

«Potem bodo pa spet pritisnili volkovi,» je zaskrbeo Talerja, ki ni imel nikoli preveč polnega hleva, letos bo pa moral Fridi dati za doto kravo in pet ovac.

«Kar prav!» se je oglasil lovec Frie, «bomo vsaj na lahek način prišli do divjačine. Srna te v globokem snegu kar sama počaka pa tudi gamsu se ne ljubi plesati. Medved sicer spi, bo pa ris tem huje mesaril.»

«Bomo pa šli nadenj,» je pokroviteljsko rekel Gorjanski ter nastvil polno kupo k ustom.

«Se pravi, če bo grafična Fraja dovolila,» je pripomnil Herman in se zvito nasmehnil.

Župnik je stisnil ustnice, da so posinele. Ni bil vajen, da bi mu kdo ugovarjal.

Kot edini sin preprostega viteza, ki je imel v zajmu grad z nekoliko zemlje, se je mislil posvetiti službi in, če bi imel srečo, kasneje dobiti mesto na dvoru kakega velikaša. Pa je že v mladosti imel smolo. Nekoč je na lovu padel s konja in si poškodoval koleno. Od takrat je rabio šepal. Odločil se je za duhovniški stan.

Z ozirom na svoje pokolenje in zveze s starimi rodbinami je upal doseči vsaj čast arhidijakona, če že ne opatske palice. Toda v brezobzirni tekmi za mitre in palice, za prstane in zlate verižice je bil gospod Rihard prepočasen, preokoren. Četudi ga je usoda potisnila s poti, po kateri je hotel korakati do višjih cerkvenih časti, vendar ni, kar se je tikalo razkošja, živel prav nič slabše od kakega prelata, dasi je v vsakdanjem življenju krmil pse, napajal konje in se ukvarjal s krčmarstvom. Sicer se pa

nad tem ni nihče spditikal, saj so se njegovi duhovni sobratje takisto bavili s krmarijo in celo premnogi samostani vzdrževali prav vabljive pivnice.

«Da bi mi ona furija ukrenila opleniti, kar bi sam hotel?» je izbruhnil župnik in s pestjo udaril po mizi.

Oblastni Herman je vključil hrbel. Frie je naredil velike oči. Taler pa je z odprtimi usti strmel v zjezanega pastirja gorjanskih ovčic.

«Koliko let pa je že tega, kar sem temu dekletu vlival krstno vodo na glavo? Prav dobro, se še spominjam, kako se je krenžil črvček, ko sem mu položil soli v usta,» se je razburjal župnik.

«In potem,» je povzdignil svoj glas, «mi je pri slavnostni večerji njen oče, grof Harold, vpričo briksenskega škofa in drugih gostov s posebnim pismom podaril lovišče na Pokljuki. Se danes hranim tisti pergament v omari za obredne knjige. Odstrel določam v svojem lovišču jaz, ne pa Fraja. Punktum!»

«Ne razburjajte se, reverende, ker bi vam utegnile škodovati!» Vino je močno,» je Herman miril in mu prijateljsko položil roko na ramo.

«Pa ne mislite, da bi kmetom na ljube pobijal! Kaj še! Posteljno preprogo potrebujem, ris pa ima mehke kožuh,» je vidno pomirjen pojasnil gospod Rihard.

«Če Vas skrbi zgolj posteljna preproga, prečastiti, bo temu lahko odpomoči, kajne Frie,» je menil Herman.

Lovec je vedro prikimal.

«Mene pa zadnje čase tarejo vse hušje skrbi,» je nadaljeval oskrbnik, da bi napeljal pogovor drugam.

«Kakšne?» je malomarno vprašal župnik, si dal natočiti novo čašo in se udobno zleknil v žametni naslanjač.

«Hm,» je pokašljal Herman in naredil važen obraz. «Hude reči se gode po svetu, reči nič kaj prijetne za gosposka ušesa. Našim tovarnikom, ki so se večerj vrnili iz Goriškega, se je bil med poljo pridružil trubadur, ki je sedaj gost našega grofa.»

«Lep dečko. Poje kakor zvon,» se je gospa Martina vmešala možu v besedo.

SOBOTNI RAZGOVOR

Tekač poleti in pozimi

Osrednja športna prireditelj minule nedelje v Sloveniji je bil prav gotovo sedaj že tradicionalni pohod - Ob žici okupirane Ljubljane. Gorenjci so se doslej redno udeleževali tega pohoda in bili vedno med prvimi. Letos je šlo ob žici preko 250 gorenjskih ekip, od katerih so imeli največ uspeha Triglavci: Kordež, Seljak, Grašič, Florjančič in Krč, ki so v tekmovalnem pohodu na 25 kilometrov zasedli 1. mesto. Najmlajšega v zmagovalni ekipi, 20-letnega Vinka Grašiča iz Križi pri Trziču sem srečal pred dnevi, ko je hitel iz službe v Iskri, kjer je zaposlen kot rezkar.

VINKO GRAŠIČ

Kako je šlo v nedeljo?
Dobro, le naslednji dan sem se čutil v nogah tistih 25 kilometrov teka.
Se sedaj že dobro počutis?
Zdaj že v redu treniram in se pripravim na atletska tekmovanja.
Lani si bil slovenski mladinski prvak na 3000 m, kaj pa letos?

Za republiško prvenstvo se bom resno pripravil, na državnem prvenstvu pa bi želel doseči še večji uspeh kot lani. Povečati moram le še hitrost, kondicije pa imam dovolj še od smučanja.
Vinko namreč ni le dober atlet, marveč tudi odlični

smučar-tekač. Tekel je v članski štafeti kranjskega Triglava, ki je zasedla prvo mesto na državnem prvenstvu in dosegel 2. mesto na republiškem mladinskem prvenstvu.
Kako bo pa letos na smučeh?
Slabo. Jeseni grem na odsluženje kadrovskega roka, zato bom moral za to sezono prekiniti. V tem času pa ne mislim opustiti športa, da ne bo treba po vrnitvi domov začeti znova. L. S.

Okrajno prvenstvo v vajah na orodju

Okrajna zveza za telesno vzgojo Partizan Kranj bo v sodelovanju z TVD Partizan Trzič izvedla v nedeljo, 15. maja, dopoldne v Trziču okrajno prvenstvo v vajah na orodju za mladino in članstvo za prehodni memorial Okrajnega odbora SZDL Kranj. Tekmovali bodo posamezno in v vrstah. Nastopili pa bodo v naslednjih kategorijah: mladinci nižji in višji razred, mladinke nižji in višji razred, člani višji in nižji razred in članice višji in nižji razred.

di nove pobude za nadaljne delo, saj mora orodna telovadba pridetiti v vse telesnovzgojne organizacije, med delovne kolektive in na šole.

SE ENA TELESNOVZGOJNA MANIFESTACIJA

Atletski klub na Jesenicah bo danes ob 19. uri organiziral štafetni tek v počastitev 15. letnice osvoboditve, po ulicah Jesenic za prehodni pokal AK Jesenic. Na teku bodo nastopili le moški številnih športnih, telesnovzgojnih in družbenih organizacij ter enot JLA. Start in cilj bosta pred gimnazijo na Titovem trgu. Proga 5x500 m bo vodila po Titovi cesti, po Prešernovi, čez most do hotela Pošte in bo zavila na Gospodarsko cesto mimo postaje na Titov trg.

TELESNA KULTURA

Razmislimo: Kam sedaj?

Rokomet v Kranju zajema v zadnjem času vse več mladine. Samo pri Mladosti redno nastopa 9 ekip v raznih tekmovanjih. Razen Mladosti pa sta še ekipi Iskre in Save. Ker pri Triglavu ni rokometnega kluba so se pri rokometnem klubu Savi odločili, da bodo v svoj klub vključili tudi mladino s področja mesta. Kar hitro se je zbralo v novem moštvu precej pionirjev, ki so pokazali že kar lepo igro. Rokometni klub Sava je za tekme in treninge uporabljal igrišče na Zulariji. To igrišče, ki je bilo dano gorenjski rokometni podzvezi v upravljanje, so uporabljale tudi ekipa Iskre in ženski ekipi Ekonomske srednje šole in STTS Kranj, ki tudi nastopata v Gorenjski ženski ligi. Vse te ekipe pa so ostale nedadoma brez igrišča. Ne da bi bil kdorkoli v rokometni organizaciji obvečen, je zrasel na sredi igrišča lesen plot. Kranj je tako ostal zopet brez enega, čeprav slabega športnega objekta.

stezo, na kateri tekmujejo dvakrat na leto in ki jo vmes uporablja avto šola, ki s svojimi avtomobili dviga prah s steze - in ustvarja tako še bolj nemogoče pogoje mladim, ki medtem trenirajo. Zdi se nam, da je bil tu storjen zopet korak v stran, eden izmed mnogih pri izgradnji športnih objektov v Kranju.

- Zelo pa nas je razveselila novica, da so začeli z delom na novem kranjskem stadionu.
- Vsi pomagajmo, da bo objekt čimprej uporaben, da bodo gotove vsaj zelene površine.
- Prav bi bilo, da bi zato imeli tudi sredstva, ker drugače bomo gotovo ostali sredi dela.
- Kranj ostaja iz dneva v dan z manj športnimi objekti. Mladina se upravičeno sprašuje: kam sedaj? Poizkusimo ji čimprej odgovoriti: na novi stadion! -oč

Groba igra

V Kranju je bila v četrtek prijateljska nogometna tekma med Triglavom in enajstoročniko kranjskega Garnizona. Zmagal je Triglav z rezultatom 3:2

V začetku prvega polčasa so bili gostje precej boljše, pozneje pa sta bili moštvi enakovredni. V tem delu sta bila za garnizon uspešna Ramadan in Tanović (11 m), za Triglav pa Krašovec. V drugem polčasu so domači nastopili v spremenjeni postavi, ki je zaigrala nekoliko boljše. Brezar Stane je najprej izenačil, Mihelič pa je nato dosegel vodstvo 3:2.

● Proti koncu je tekma postajala vedno bolj ostra, kar je menda za srečanja teh dveh moštev že kar tradicija.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše dobre mame, stare mame, tete, sestre

IVANE SKODLAR

roj. Pelko, po domače Pelkove mame iz Kranja, Jezerska cesta 99, se najiskreneje zahvaljujemo dr. Bajželjnu za izkazano pomoč pri zdravljenju, gospodoma Blaju in Fortuni, Okrajni gasilski zvezi Kranj, vsem sorodnikom in sosedom za pomoč ob zadnji uri. Posebno se zahvaljujemo za izkaze sožalja, darovane vence in cvetje ter za spremstvo na zadnji poti.

Kranj, Britof, Kovor, Podbrezje, Ljubljana, Trbiž, in Trst

Zalujoči: sinovi Alojz in Jože, hčere Franciška in Marija z družinami in ostalo sorodstvo

Projektivno podjetje Kranj

razpisuje DELOVNO MESTO

TEHNIKA za nizke gradnje - zaželjena praksa, lahko začetenik. Ponudbe pošljite na upravo podjetja.

Tovarna gumijevih izdelkov

Sava - Kranj

sprejme večje število nekvalificiranih delavcev za priučitev gumarjev,

starost od 20 do 35 let, z lastnim stanovanjem v Kranju ali bližnji okolici.

Prošnje je treba oddati v kadrovski oddelek podjetja.

Plača po tarifnem pravilniku, in sicer od 52 do 71 dinarjev.

LJUDJE IN DOGODKI

Vohunsko letalo

Ves svet govori o sestrelitvi vohunškega letala nad ozemljem Sovjetske zveze. Nekateri govorijo o tem dogodku kot o »najresnejši stvari pri drugi svetovni vojni«. Zaradi tega incidenta se celo govori o odložitvi obiska predsednika ZDA v Sovjetski zvezi letos junija, o možnostih da ne pride do sestanka na »vrhu«, ki bo začel že v ponedeljek itd.

Vsekakor preernogleda napovedi nekaterih, ki bi jim bilo verjetno po volji, če ne bi prišlo do pomiritve. Kljub senci - ali pa morda prav zaradi sence - ki jo je vohunsko letalo vrglo na odnose med Vzhodom in Zahodom, svet pričakuje z obeh strani vso dobro voljo za ureditev nerešenih vprašanj, kajti prav ta letalski podvig kaže na nedogledne posledice, ki jih lahko povzročijo nadaljnje vzdrževanje sedanjih odnosov med blokoma.

Pozemamo nekaj misli znanega ameriškega komentatorja Walterja Lippmana o tem dogodku:

»V zmedeni razburjenosti v zvezi s škandalom, ki ga je povzročilo vohunsko letalo, je nastalo izredno važno in kritično vprašanje, ki se je treba z njim ukvarjati. Gre za uradno sporočilo, objavljeno z odobritvijo predsednika, namreč, da je ugotovljeno, da oblasti v Washingtonu za polet,

kakršnega je opisal g. Hruščev, niso izdale nobenega dovoljenja.

Ce to drži, torej poveljstvo nad zelo nevarnimi vojaškimi misijami ni zanesljivo in nesporno v rokah odgovornih oblasti v Washingtonu, to se pravi v rokah predsednika, zunanjega ministra, načelnikov štabov in šefa centralne obveščevalne službe.

Kdo ima potemtakem pooblastila? Če je izdal pooblastilo za polet globoko nad Sovjetsko zvezo kak štab, ki ni v Washingtonu, kako moremo biti prepričani, kako more biti prepričan svet, da tudi pooblastilo za usodni udarec ni kje zunaj Washingtona?

Ceprav nedvomno drži, da predsednik sam ni dovolil tega konkretnega poleta, je pa nemara tudi res, da je vedel za takšno poletje. Javnosti je bila menda presenečena, ko je zvedela zanje, toda za Rusje in za mnoge med nami to ni bilo nobeno presenečenje.

Zakaj potemtakem predsednik, ki je vedel za takšno poletje do samega začetka konference najvišjih predstavnikov ni doumel nevarnosti, ki jo ti poleti predstavljajo, če bi se nadaljevali?

Seveda ni ničesar, nad čemer naj bi se zgražali, in tudi nič novega ni v odkritju, da smo vohunili v Rusiji. Tudi Rusi so vohunili pri nas. Vohunstvo je že po svoji naravi umazan posel, izven zakona in izven moralnega ko-

deksa. Edini zločin, ki se v vohunskem poslu priznava, je biti zasačen. Toda tega zločina ni mogoče izbrisati z lažjo, tako, da te potem ujamejo še v tej laži.

V tem primeru imamo, kot vemo, opraviti z dokazom »prima facie«; ne gre za dokaz o nezahvalni nemoralnosti, marveč gre za dokaz o neučinkovitosti. Zakaj predsednik ni prepovedal vseh takšnih poletov, ko je bil enkrat dosežen sporazum o konferenci »na vrhu«.

So tudi razlogi za domnevo, da tisti, pa naj bo že kdorkoli, ki je odobril polet nad Rusijo, in ki je odgovoren za vse priprave v tej zvezi, ni vedel, da imajo Rusi raketo, ki lahko sestrelji tako letalo. Pilotova oprema, sovjetski denar in zastrupljena igla, vse to odkriva, da je bil pilot pripravljen za primer, če bi se moral prisilno spustiti; morda zaradi okvare v motorju. Potem naj bi se prebil skozi deželo, ali pa naj bi napravil samomor, če bi ga prijeli. Pilot pa ni bil pripravljen na to, da mu bo ruska raketa razbila letalo. Če bi bil na to pripravljen, bi moral seveda računati, da ga bodo Rusi opazili. Ko je bilo njegovo letalo enkrat že zadeto, sta postala njegovo denar in zastrupljena igla brezpredmetna. Tudi če bi storil samomor, ali če bi sam povzročil eksplozijo letala, bi še zmerom ostalo njegovo truplo in razbitine aviona globoko v sovjetskem ozemlju.

Obveščevalna služba je nedvomno odpovedala, ko ni odkrila, da imajo Sovjeti raketo, sposobno sestreliti letalo tudi z velike višine. Huda napaka je, da se možnosti niso upoštevali kot čimite-lja, ki je v znatni meri povečal nevarnost takšnih poletov pred konferenco najvišjih predstavnikov.

Zadnje vesti

DOMA...

BEOGRAD, 13. maja. - Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je danes dopoldne poročal odboru za zunanjo politiko Zvezne ljudske skupščine o svojem obisku v Afganistanu, Pakistanu, Indiji in Združenih arabskih republikah.

BEOGRAD, 13. maja. - V Beograd je danes prispela predsednica vseindijske zveze žena, ki se bo kot gost jugoslovanske zveze žena nekaj časa zadržala v Jugoslaviji.

... IN PO SVETU

LONDON, 13. maja. - Generalni sekretar Organizacije združenih narodov Dag Hammarskold se je davi v Londonu pogovarjal z britanskim zunanjim ministrom Selwynom Lloydom.

PRAGA, 13. maja. - Mednarodna organizacija novinarjev s sedežem v Pragi je vložila protest zaradi aretacije novinarjev v Južnoafriški uniji, v katerem tudi zahteva, da zaprte novinarje izpustijo.

DAMASK, 13. maja. - V Damasku se je zvedelo, da se bo indijski premier Nehru na povratku iz Londona dne 21. maja zadržal v Damasku.

VARSAVA, 13. maja. - V Varšavi se je pričela druga konferenca študentskih organizacij evropskih držav.